

Izvještaj o zaštiti okoline za

2021. godinu

Sadržaj

1. UVOD	03
2. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE I TOPLOTNE ENERGIJE	03
3. POKAZATELJI UTICAJA NA OKOLINU I MJERE ZAŠTITE OKOLINE	05
4. PORIBLJAVANJE	12
5. PROIZVEDENE KOLIČINE OTPADA U OKVIRU JP EP BIH	14
6. UPOTREBA TRANSFORMATORSKOG ULJA U ELEKTRODISTRIBUCIJAMA	15
7. TREND POKAZATELJA UTICAJA NA OKOLINU ZA PERIOD 2017. – 2021. GODINA	16
8. REALIZACIJA USLOVA IZ OKOLINSKIH I VODNIH DOZVOLA	20
9. SISTEM OKOLINSKOG UPRAVLJANJA	25
10. ZAŠTITA OKOLINE U OKVIRU RAZVOJA ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA	27
11. KAPITALNE INVESTICIJE	30
12. IZRADA PLANSKIH I STUDIJSKIH DOKUMENATA	34
13. TROŠKOVI U ZAŠTITI OKOLINE	36

1. Uvod

Izvještaj o zaštiti okoliša za 2021. godinu JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo urađen je u skladu s Pravilnikom o zaštiti okoliša JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo.

Izvještaj je uradila Služba za okolišno upravljanje na osnovu dostavljenih pojedinačnih izvještaja podružnica Društva kao i izvještaja organizacionih jedinica u okviru Direkcije Društva. Ovim putem zahvaljujemo na učešću u izradi Izvještaja.

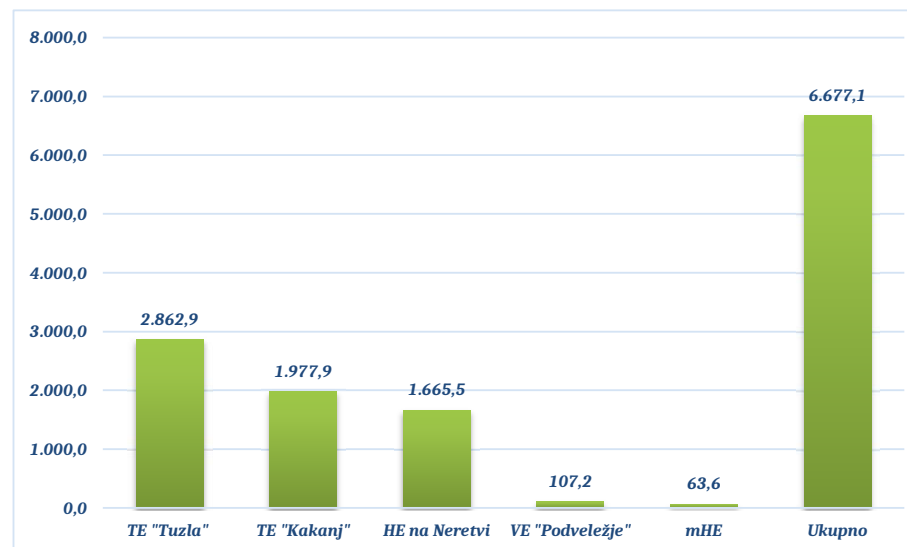
2. Proizvodnja električne i toplotne energije

JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (u nastavku teksta: JP EPBiH), u 2021. godini, u svojim proizvodnim objektima ostvarila je ukupnu proizvodnju električne energije u iznosu 6.677,1 GWh. (Dijagram 1. Proizvedena električna energija u GWh)

U termoelektranama „Tuzla“ i „Kakanj“ ukupno je proizvedeno 4.840,8 GWh. Od toga, u Termoelektrani „Tuzla“ (u nastavku teksta: TE „Tuzla“) proizvedeno je 2.862,9 GWh, a u Termoelektrani „Kakanj“ (u nastavku teksta: TE „Kakanj“) proizvedeno je 1.977,9 GWh.

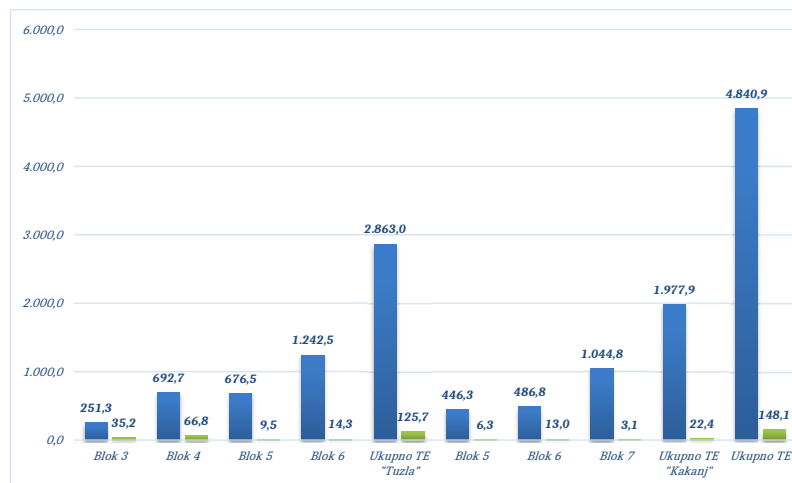
U hidroelektranama, kojim upravlja JP EPBiH, ukupno je proizvedeno 1.729,1 GWh. Hidroelektrane na Neretvi (HE „Jablanica“, HE „Grabovica“ i HE „Salakovac“) ukupno su proizvele 1.665,5 GWh. Male hidroelektrane su proizvele 63,6 GWh.

Vjetropark „Podveležje“ proizveo je 107,2 GWh.

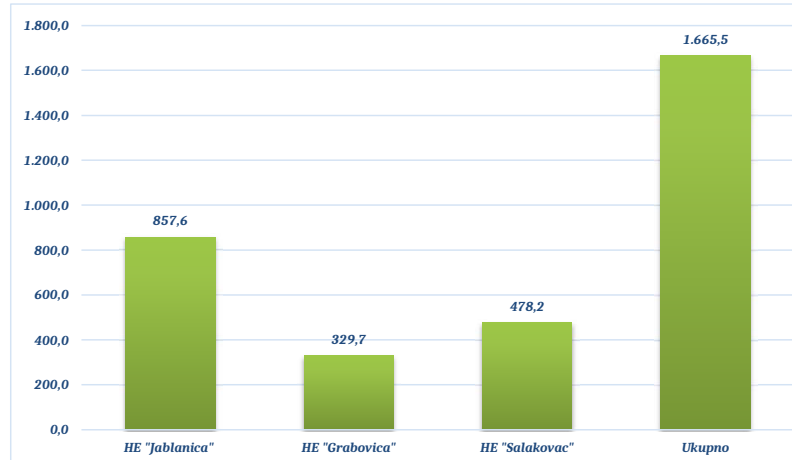

Dijagram 1. Proizvedena električne energije (GWh)

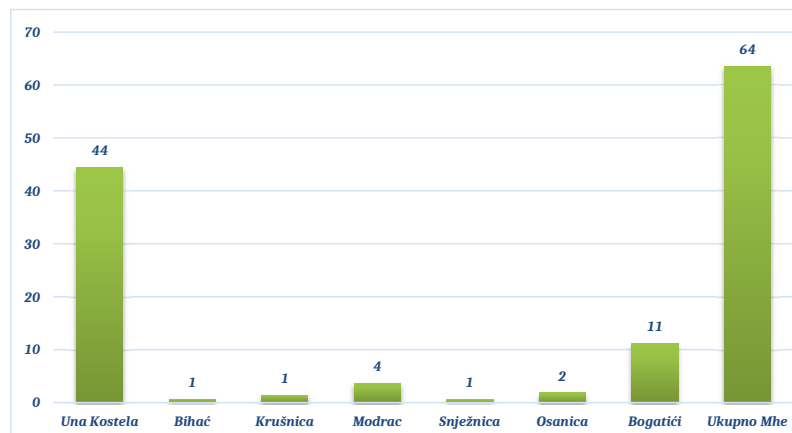
Za proizvodnju električne energije, toplotne energije i tehnološke pare u termoelektranama je ukupno utrošeno 4.990.301,0 t uglja. Za proizvodnju električne energije utrošeno je 4.812.674,0 t, dok je za proizvodnju toplotne energije i tehnološke pare utrošeno 177.627,00 t. Od ukupnih količina, u TE „Tuzla“ je utrošeno 3.093.512,0 t (61,99%), a u TE „Kakanj“ 1.896.789,00 t (38,01%). Toplotna vrijednost utrošenog uglja iznosila je ukupno 11.822,0 (kJ/kg). Pri tome, toplotna vrijednost utrošenog uglja za potrebe rada TE „Tuzla“ iznosila je 11.610,0 (kJ/kg), a za TE „Kakanj“ 12.155,0 (kJ/kg). Ukupni specifični utrošak toplote u termoelektranama iznosio je 11.737,0 (kJ/kWh), pri tome je specifični utrošak u TE „Tuzla“ iznosio 11.886,00 (kJ/ kWh), dok je u TE „Kakanj“ iznosio 11.523,00 kJ/ kWh. Za potpalu i podršku vatre u termoelektranama, u kotlovima, ukupno je utrošeno 2.454,8 t mazuta i 1.476,97 t lož-ulja.

Dijagram 2. Proizvedena električna energija, tehnološka para i toplotna energija, po blokovima, u TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ (GWh)

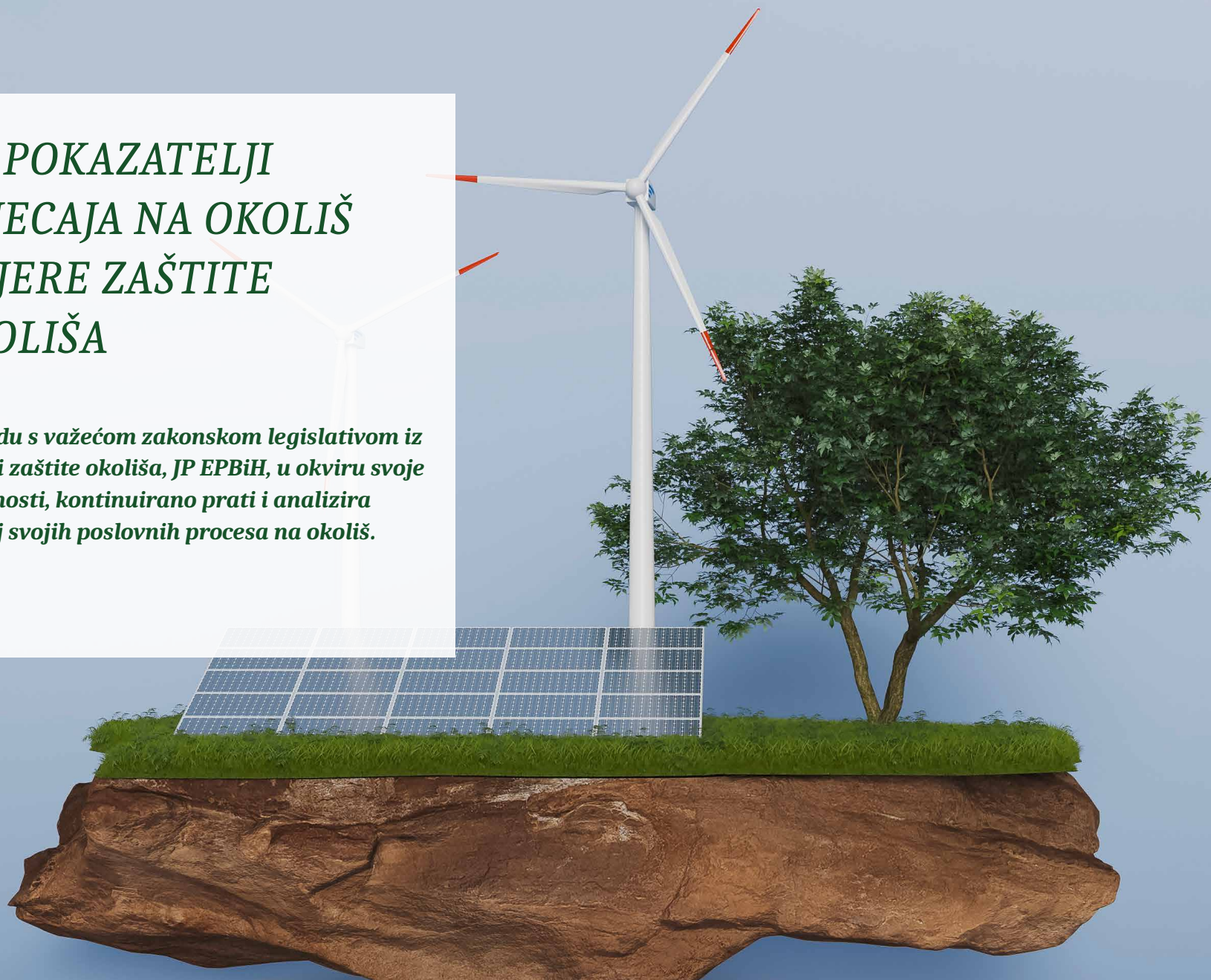
Dijagram 3. Proizvedena električna energija u HE na Neretvi (GWh)

Dijagram 4. Proizvedena električna energija u mHE (GWh)

3. POKAZATELJI UTJECAJA NA OKOLIŠ I MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

U skladu s važećom zakonskom legislativom iz oblasti zaštite okoliša, JP EPBiH, u okviru svoje djelatnosti, kontinuirano prati i analizira utjecaj svojih poslovnih procesa na okoliš.

Emisije u zrak iz termoenergetskih postrojenja

U termoenergetskim postrojenjima kontinuirano se prate emisije zagađujućih materija u zrak – sumpordioksid (SO_2), azotni oksidi (NO_x), čvrste čestice.

Također, kontinuirano se prate i emisije ugljendioksida (CO_2).

Ukupne godišnje emisije zagađujućih materija u zrak i emisija CO_2 prikazane su u Tabeli 1.

Tabela 1. Emisije zagađujućih materija u zrak i emisija CO_2 iz TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“

Elektrana	NO _x	SO ₂	čvrste čestice	CO ₂
	t/god	t/god	t/god	t/god
TE Tuzla	3.432	43.555	570	2.295.346
TE Kakanj	5.935	58.940	49	1.950.759
Ukupno	9.367	102.495	619	4.246.105

Utrošak vode i emisije u vode u termoenergetskim postrojenjima

Podaci o utrošenoj količini vode za proizvodnju električne energije, toplotne energije i tehnološke pare u termoenergetskim postrojenjima, kao i podaci o ukupnom teretu zagađenja otpadnih voda izraženom putem ekvivalentnog broja stanovnika (EBS) prikazani su u Tabeli 2.

Tabela 2. Bilans utrošene i ispuštene vode za proizvodnju električne energije, toplotne energije i tehnološke pare u TE Tuzla i TE Kakanj

Elektrana	Utrošena voda	Ispuštena voda	Ekvivalentni broj stanovnika (EBS)
	m ³	m ³	
TE Tuzla	9.939.427	745.228	11.423,7 ES
TE Kakanj	10.756.318	5.924.684	25.394 ES

TE „Tuzla“

Aktivnosti iz oblasti zaštite zraka

U skladu s okolišnom dozvolom (akt broj UP-I 05/2-23-11-151/15 S), TE „Tuzla“ je obavezna da u toku sušnog perioda vrši mjerenje sadržaja lebdećih čestica prašine (PM10) na odlagalištima produkata procesa sagorijevanja. U 2021. godini, pravovremeno je pokrenut postupak javne nabavke, kako bi mjerenja bila provedena u sušnom periodu august – septembar. Provedena su dva postupka javne nabavke i oba puta je kao najbolje rangiran ponuđač izabran Institut za zaštitu i ekologiju iz Republike Srpske. Navedeni Institut je, u oba postupka, odustao od zaključivanja predmetnog ugovora.

Za prethodne godine, TE „Tuzla“ je uredno ispunjavala obavezu navedenog mjerenja i dostavljala izvještaje prema Federalnom ministarstvu okoliša i turizma (u nastavku teksta: FMOiT). U prethodnim godinama, rezultati mjerenja koncentracija lebdećih čestica (PM10) nisu prelazili granične vrijednosti u skladu s Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine FBiH“, br. 01/12, 3/21).

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

Agencija za vodno područje rijeke Save TE „Tuzla“ je izdala vodnu dozvolu (akt broj UP-I/25-3-40-432-04/17, dana 6. 9. 2017. godine) s rokom važenja 5 (pet) godina. Mjere i aktivnosti, koje su naložene vodnom dozvolom, provode se prema planu aktivnosti urađenom u skladu s tom dozvolom.

Ispitivanje tereta zagađenja izvršeno je u martu 2020. godine u skladu sa zakonom propisanom metodologijom, a što je važno i za 2021. godinu. Ustanovljena vrijednost tereta zagađenja otpadnih voda izražena putem ekvivalentnog broja stanovnika (EBS) iznosi 11.423,7 ES, na osnovu čega je urađen obračun posebne vodne naknade za zaštitu voda.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona je TE „Tuzla“ izdalo vodnu dozvolu (akt broj 04/1-13-25-21863/17) za ispuštanje sanitarno-fekalnih otpadnih voda, s rokom važenja do 11. 7. 2022. godine.

Realizacija Projekta „Zatvoreni tretman otpadnih voda“ ima pozitivne efekte u očuvanju okoliša i smanjenju troškova vodne naknade. Evidentirano je povećanje potrošnje sirove vode u odnosu na podatke iz 2020. godine za 873.964 m³. Razlog povećanja potrošnje sirove vode je povećan utrošak vode za hidraulički transport šljake i pepela na odlagalište produkata procesa sagorijevanja.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

U skladu s planom upravljanja otpadom, TE „Tuzla“ je obavezna provoditi selektivno prikupljanje otpada i dati na konačno zbrinjavanje/ponovnu upotrebu. Zaključeni su ugovori o prodaji sekundarnih sirovina s firmama CIBOS d.o.o. Ilijaš i Modernizacija d.o.o. Gradačac. Iz 2020. godine, na snazi je Ugovor o preuzimanju opasnog otpada, zaključen s firmom Kemokop d.o.o. Tuzla. Ugovor o zbrinjavanju tehnoloških muljeva sklopljen je s firmom Delta Petrol d.o.o. Kakanj.

Pokazatelji monitoringa radioaktivnosti

U skladu s Pravilnikom o maksimalnim granicama radioaktivnosti i kontaminacije čovjekove sredine i obavljanju dekontaminacije („Službeni list SFRJ“, broj: 8/87, „Službeni list RBiH“, broj: 2/92) izvršen je godišnji monitoring nivoa radioaktivnosti u procesu proizvodnje električne energije i bližoj okolini objekata TE „Tuzla“.

Veterinarski fakultet Sarajevo izvršio je mjerenje radioaktivnosti šljake i pepela, uglja, mjerenje radioaktivnosti u procesu proizvodnje električne energije, te je utvrđeno da nivo prirodnih i umjetnih radionukleida u uzorcima ne prelazi utvrđene maksimalno dozvoljene vrijednosti.

U zaključcima Izvještaja je naglašeno da izmjereni nivoi prirodnih radionukleida, u većini vrsta uglja koje se koriste u TE „Tuzla“, ne prelaze prosječne vrijednosti svjetskih vrsta uglja osim uglja iz RU „Gračanica“, koji pokazuje povišene vrijednosti radionukleida uranovog niza. Za ugalj iz ovog rudnika data je preporuka da se upotreba uglja iz Gračanice vrši miješanjem s drugim ugljevima, pri čemu učešće navedenog uglja ne bi trebalo prelaziti 30% u mješavini.

Također, izvršena su i radiološka istraživanja ekološkog lanca u okruženju TE „Tuzla“. Rezultati istraživanja prirodnih radionukleida u tlu, biljnom pokrivaču te biljnim i animalnim proizvodima na lokaciji naselja Husino i Šiški Brod su u okvirima prosječnih vrijednosti za ove vrste uzoraka. Na osnovu provedenih mjerenja dat je certifikat na radioaktivnost šljake i pepela.

TE „Kakanj“

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

Na postrojenjima za tretman otpadnih voda tretirano je 4.884.540,0 m³ otpadne vode. Na postrojenju za tretman sanitarno-fekalnih otpadnih voda tretirano je 14.739,0 m³ otpadne vode, a očišćeni mulj 227,0 m³. U procesu dekarbonizacije je nastalo 19.985,0 m³ otpadnog mulja, dok je u procesu tretiranja otpadne vode na postrojenju za tretman otpadnih voda (TOV-koagulator) nastalo 793,0 m³ mulja. Količina ispuštene vode s Depoa uglja „Hrasno“ iznosi 6.473,0 m³. Količina 15% mulja ispuštenog, odloženog u taložnike na deponiju Turbići je 16.400,0 m³.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

U skladu sa zakonskim zahtjevima, odnosno u skladu s dokumentima Sistema okolišnog upravljanja uspostavljenog u TE „Kakanj“, te u skladu s Planom upravljanja otpadom TE „Kakanj“, na lokaciji svih pogona i postrojenja vršen je stalni monitoring upravljanja otpadom.

Pokazatelji monitoringa radioaktivnosti

U skladu s Pravilnikom o maksimalnim granicama radioaktivnosti i kontaminacije čovjekove sredine i obavljanju dekontaminacije („Službeni list SFRJ“, broj: 8/87, „Službeni list RBiH“, broj: 2/92) izvršen je godišnji monitoring nivoa radioaktivnosti u procesu proizvodnje električne energije i bližoj okolini objekata TE „Kakanj“.

Dobiveni rezultati istraživanja su pokazali da TE „Kakanj“, kao i prethodnih godina, ima blagi utjecaj na okolinu u smislu povećanja tehnološki uvjetovane prirodne radioaktivnosti. Također, mjerenja brzine ekspozicione doze pokazala su trendove i vrijednosti slične onim zabilježenim prethodnih godina. Nivoi prirodnih radionukleida u uglju, pepelu i šljaci iz postrojenja i pepelu i šljaci na deponiji, u okvirima su raspona prosječnih vrijednosti ove vrste uzoraka. Tlo u okolini termoelektrane nije značajno kontaminirano radionukleidima.

Preporuka je da se vrši kontinuirana kontrola procesa proizvodnje, usljed varijacije nivoa radionukleida po slojevima uglja, a uzimajući u obzir i činjenicu velikog obima proizvodnje te količine sirovina i otpadnog materijala.

Na osnovu provedenih mjerenja dat je certifikat na radioaktivnost šljake i pepela. proizvodima na lokaciji naselja Husino i Šički Brod su u okvirima prosječnih vrijednosti za ove vrste uzoraka. Na osnovu provedenih mjerenja dat je certifikat na radioaktivnost šljake i pepela.

HE na Neretvi

Aktivnosti iz oblasti zaštite zraka

U skladu sa Zakonom o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“, broj: 33/03) i vezujućih podzakonskih akata urađena su redovna godišnja mjerenja emisija zagađujućih materija na dimovodnim kanalima u kotlovnica (grijanje kancelarijskih prostora). Urađen je Izvještaj o mjerenju emisije zagađujućih materija u zrak i dostavljen je u FMOiT. Svi izmjereni

pokazatelji zadovoljavaju kriterije o ekološki prihvatljivom radu, odnosno ekološkoj ispravnosti kotlovnica.

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

Uzorkovanje i ispitivanje kvaliteta (monitoring) otpadnih voda rađeno je prema važećoj Uredbi o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“, broj: 26/20).

HE „Jablanica“

Za prihvatanje i tretman otpadnih voda pogona HE „Jablanica“ iz mokrih čvorova instaliran je tipski biološki uređaj za prečišćavanje otpadnih voda. Otpadne vode se nakon prečišćavanja primjenom mehaničko-biološkog procesa ispuštaju u rijeku Dobrinju koja se ulijeva u rijeku Neretvu. Uzorkovanje otpadne vode pogona HE „Jablanica“ vršeno je dva puta na mjestu ispuštanja (april i oktobar). Svi izmjereni parametri su u okviru dozvoljenih graničnih vrijednosti.

HE „Grabovica“

Za prihvatanje i tretman otpadnih voda pogona HE „Grabovica“ iz mokrih čvorova i kafe-kuhinje instalirana su dva tipska biološka uređaja za prečišćavanje otpadnih voda. Otpadne vode se nakon prečišćavanja primjenom mehaničko-biološkog procesa ispuštaju direktno u rijeku Neretvu. Uzorkovanje otpadne vode pogona HE „Grabovica“ vršeno je dva puta na mjestu ispuštanja (april i oktobar). Svi izmjereni parametri su u okviru dozvoljenih graničnih vrijednosti.

HE „Salakovac“

Za prihvatanje i tretman otpadnih voda pogona HE „Salakovac“ izgrađen je tipski biološki uređaj za prečišćavanje otpadnih voda. Otpadne vode se nakon prečišćavanja primjenom mehaničko-biološkog procesa ispuštaju direktno u rijeku Neretvu.

Uzorkovanje otpadne vode pogona HE „Salakovac“ vršeno je dva puta na mjestu ispuštanja (april i oktobar).

Svi izmjereni parametri su u okviru dozvoljenih graničnih vrijednosti.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

U skladu s planovima upravljanja otpadom za pogone HE „Jablanica“, HE „Grabovica“ i HE „Salakovac“ sve vrste nastalog otpada se prikupljaju, selektiraju i privremeno deponuju na lokacijama pogona HE na Neretvi.

„Elektrodistribucija“ Sarajevo

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

„Elektrodistribucija“ Sarajevo je zaključila Koncesioni ugovor za mHE „Osanica 1“ s Vladom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. U skladu s Ugovorom plaća se godišnja naknada u iznosu 8% ukupnog prihoda po osnovu proizvodnje električne energije. U cilju sprečavanja negativnog utjecaja na okoliš za mHE „Osanica 1“ vrši se redovno tekuće i investiciono održavanje hidroenergetskog objekta.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

U skladu s Ugovorom broj 06-EDSA/20, završena je rekonstrukcija skladišta za privremeno skladištenje otpada na lokalitetu TS Azot 1, Vitkovići, Općina Goražde. Nakon dobijanja upotrebne dozvole skladište će biti pušteno u rad.

U 2021. godini izvršena je registracija „Elektrodistribucije“ Sarajevo u Informacioni sistem upravljanja otpadom Federacije BiH.

Ugovor za prodaju prikupljenih količina sekundarnih sirovina i otpadnih materijala zaključen je s kompanijom Trgosirovina d.o.o. Sarajevo. Ugovor za prodaju otpada zaključen je s kompanijom Valbih d.o.o..

Treći pojedinačni ugovor po okvirnom sporazumu za uslugu zbrinjavanja opasnog otpada zaključen je s kompanijom Kemeko-BH d.o.o. Lukavac.

Odbačena električna i elektronska oprema predata je na preradu i zbrinjavanje operateru sistema upravljanja otpadnom električnom i elektronskom opremom kompaniji ZEOS eko-sistem d.o.o. Sarajevo. Sakupljači ovlašteni od strane operatera sistema bili su Harex d.o.o. Sarajevo i Kemeko-BH d.o.o. Lukavac.

Na mHE „Osanica 1“ provedeno je redovno čišćenje korita rijeke Osanica i održavanje vodozahvata. Prikupljeno je cca 50 kg plutajućeg otpada koji je zbrinut na adekvatan način. Prikupljeno je i zbrinuto cca 200 m³ riječnog nanosa.

Projekt „Okolišni prihvatljivo upravljanje postojanim organskim zagađujućim materijama (POPs) u industrijskom i sektoru upravljanja otpadom u Bosni i Hercegovini“

Vlada Švedske, u okviru Ureda UNDP-a u Bosni i Hercegovini, implementirala je projekt „Okolišno prihvatljivo upravljanje postojanim organskim zagađujućim materijama (POPs) u industrijskom i sektoru upravljanja otpadom u Bosni i Hercegovini“. Konsultantske kompanije TAUW, Holandija i ENOVA, Sarajevo angažovane su na izradi detaljnog inventara postojanih organskih zagađujućih materija (POPs). Krajem 2021. godine započela je inventarizacija POPs materija. „Elektrodistribucija“ Sarajevo je prijavila trideset i četiri (34) komada demontiranih kondenzatora za koje postoji sumnja da su punjeni PCB-om u cilju zbrinjavanja na okolišno prihvatljiv način u okviru navedenih projektnih aktivnosti.

Obuka 357 radnika je realizirana. Radnici su upoznati s preduvjetima za dobro funkcioniranje sistema upravljanja otpadom i realiziranim unapređenjima

u odnosu na prethodnu obuku iz 2019. godine. Funkcionalnost sistema prikazana je kroz primjere dobre prakse. Radnicima su predloženi evidentirani problemi koji ometaju funkcionalnost sistema, te načini njihovog prevazilaženja. Ukazano je na važnost poštivanja propisanog načina upravljanja otpadom u narednom periodu od strane svih radnika.

„Elektrodistribucija“ Tuzla

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

Na izlazu iz dva separatora u poslovnom krugu „Elektrodistribucije“ Tuzla, na lokaciji u ulici Mitra T. Uče, izvršeno je redovno godišnje ispitivanje kvaliteta vode. Svi izmjereni parametri su u okviru dozvoljenih graničnih vrijednosti. Postupak javne nabavke usluge sanacije klizišta na lijevom i desnom boku brane Sniježnica pokrenut je u 2021. godini. Usluga nije ugovorena. Aktivnosti će biti realizirane u 2022. godini.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

Tender za nabavku usluge izgradnje novog centralnog skladišta za opasni i neopasni otpad pokrenut je i poništen. Planirano je da se ponovi u toku 2022. godine.

Kontinuirano se ugovara usluga zbrinjavanja opasnog otpada i prodaje sekundarnih sirovina i otpadnih materijala.

Prema potrebi se nabavljaju neophodni kontejneri/kante za selektivno prikupljanje i odlaganje otpada. Nabavljen je dodatni kontejner za prikupljanje otpadnih tonera.

Elektrodistribucija“ Zenica

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

U cilju ublažavanja negativnog utjecaja na vode realizirana je usluga redovnog održavanja građevina elektroenergetskih objekata. Također, navedenom uslugom povećana je sigurnost elektroenergetskih objekata u cilju sprečavanja nesreće većih razmjera. Sanacija trafostanica je izvršena u skladu s tehničkim preporukama koja uključuje mjere zaštite okoline.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

Ugovor o zbrinjavanju elektronskog i električnog otpada sklopljen je s kompanijom CIBOS d.o.o. Sarajevo, Podružnica Zenica, uz izdavanje Pratećeg lista za električni i elektronski otpad.

U Centralnom skladištu Zenica, Centralnom skladištu Travnik, Skladištu Bugojno, Skladištu Maglaj, Skladištu Breza, Skladištu Visoko, Skladištu Zavidovići, Skladištu Doboje, Skladištu Olovo i Skladištu Tešanj privremeno je uskladišten generirani neopasni otpad (otpada koji nije drugdje specificiran, građevinski otpad). Specificiran je javni poziv za prodaju ovog otpada te je zaključen ugovor s odabranim kupcem.

Opasni otpad (olovne baterije, odbačena električna i elektronska oprema koja sadrži opasne komponente) je privremeno uskladišten u Centralnom skladištu Zenica i Centralnom skladištu Travnik. S kompanijom CIBOS d.o.o. Sarajevo - Podružnica Zenica zaključen je Ugovor za konačno zbrinjavanje.

„Elektrodistribucija“ Bihać

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

U cilju smanjenja negativnih utjecaja na vode urađeni su neophodni radovi na vodozahvatima hidroenergetskih objekata kao i revizija postrojenja HE „Una Kostela“, mHE „Krušnica“ i mHE „Bihać“. Redovna godišnja revizija HE „Una Kostela“ urađena je u skladu s dokumentima: Planom godišnje revizije opreme u pogonima za proizvodnju električne energije i Elabormom o uređenju radilišta kod izvođenja radova na redovnoj godišnjoj reviziji opreme pogona HE „Una Kostela“. Redovno se izrađuje izvještaj o proizvodnji električne energije u HE „Una Kostela“. Isti se odnosi na proizvodnju električne energije i potrošnju vode. U Izvještaju otpadne vode nisu prepoznate. Bilans rashladne vode koja se uzima iz rijeke Une i prečišćava se preko sistema filtera 800/50 mic., a koristi se za potrebe hlađenja ležajnog sistema agregata procjenjuje se na oko 565 hiljada m³ za 2021. godinu.

Proveden je centralizirani postupak nabavke sredstava za zaštitu okoliša (apsorbensi), s ciljem okolišno prihvatljivog postupanja s mineralnim uljima i spremnosti za reagovanjem u slučaju incidentnih situacija, te je na osnovu istog zaključen Ugovor broj: 10-AD-EDSA/21 s kompanijom CETEOR d.o.o. Sarajevo.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

Izgradnja skladišta za privremeno odlaganje otpada (opasnog i neopasnog) u Bosanskom Petrovcu nastavljena je u 2021. godini. Urađen je Glavni projekt

i donesena Odluka o investicionom ulaganju.

Kontinuirano se vrši ugovaranje prodaje sekundarnih sirovina i otpadnih materijala, kao i usluge zbrinjavanja opasnog otpada. Prodaja sekundarnih sirovina i otpadnih materijala realizirana je prema Ugovoru 211-EDB-2020.

Prodaja rashodovanih energetskih transformatora realizirana je po Ugovoru 187-EDB/2021 zaključenom s kompanijom Trgosirovina d.o.o. Sarajevo.

Zbrinjavanje opasnog otpada realizirano je po Ugovoru 351-EDB/2020 zaključenom sa kompanijom KEMEKO-BH d.o.o. Lukavac.

„Elektrodistribucija“ Mostar

Aktivnosti iz oblasti zaštite voda

U skladu s propisima, kontinuirano se vrši nadzor nad ispravnošću uljnih jama u zidanim TS-cama 35/10 kV i 20(10)/04 kV i po potrebi se interveniše na njima.

Aktivnosti iz oblasti upravljanja otpadom

Kontinuirano se ugovara usluga zbrinjavanja opasnog otpada i prodaje sekundarnih sirovina i otpadnih materijala.

Prema potrebi se nabavljaju neophodni kontejneri/kante za selektivno prikupljanje i odlaganje otpada. Nabavljen je dodatni kontejner za prikupljanje otpadnih tonera.

4. PORIBLJAVANJE

HE na Neretvi

Prema godišnjim programima unapređenja ribarstva za 2021. godinu, dostavljenim od udruženja koja ostvaruju pravo upravljanja ribolovnim zonama Konjic, Jablanica, Mostar i Prozor, realizirana je nabavka alohtonih vrsta riblje mladi/riba šarana, jezerske pastrmke i kalifornijske pastrmke. Za ostale alohtone vrste riblje mladi/ribe jezerska zlatovčica i jegulja u postupku javne nabavke nije bilo ponuđača.

Za nabavku autohtonih vrsta riblje mladi/ribe potočna pastrmka, mekousna pastrmka i glavatica postupci nabavki su pokrenuti u martu 2021. godine. Zbog konstantnih žalbi na tendersku dokumentaciju nisu se završili postupci nabavki za autohtone vrste riba, tj. nije došlo do otvaranja ponuda. Sve žalbe koje su uložili potencijalni ponuđači Ured za razmatranje žalbi odbacio je kao nedopuštene i nepravovremene.

U toku 2021. godine, prema članu 35. Zakona o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine FBiH“, broj: 64/04) zaključeni su sporazumi o regulisanju zaostalih obaveza za prethodne periode zaključno s 2020. godinom. Sporazumi su zaključeni za neutužene periode. Sporazumi su zaključeni s USR „Glavatica“ Jablanica, SRTD “Ramske vode” Prozor - Rama i U.G. “OSR Konjic”, Konjic. Predmetnim sporazumima je postignut dogovor da se za količine ribe kojima je trebalo poribiti ribolovnu zonu Jablanica, Prozor - Rama i Konjic ustupljene na korištenje ovim udruženjima, prema važećoj Ribarskoj osnovi i godišnjim programima unapređenja ribarstva isplate finansijska sredstva prema usaglašenim jediničnim cijenama. Sa USR „Neretva 1933“ Mostar se, u više navrata, pokušalo doći do zajedničkog usaglašenog stava u pogledu zaključenja sporazuma, međutim, do usaglašenog stava, odnosno do sporazuma nije došlo. Predmetno udruženje pokrenulo je sudski postupak u pogledu obaveza JP EPBiH za 2020. godinu.

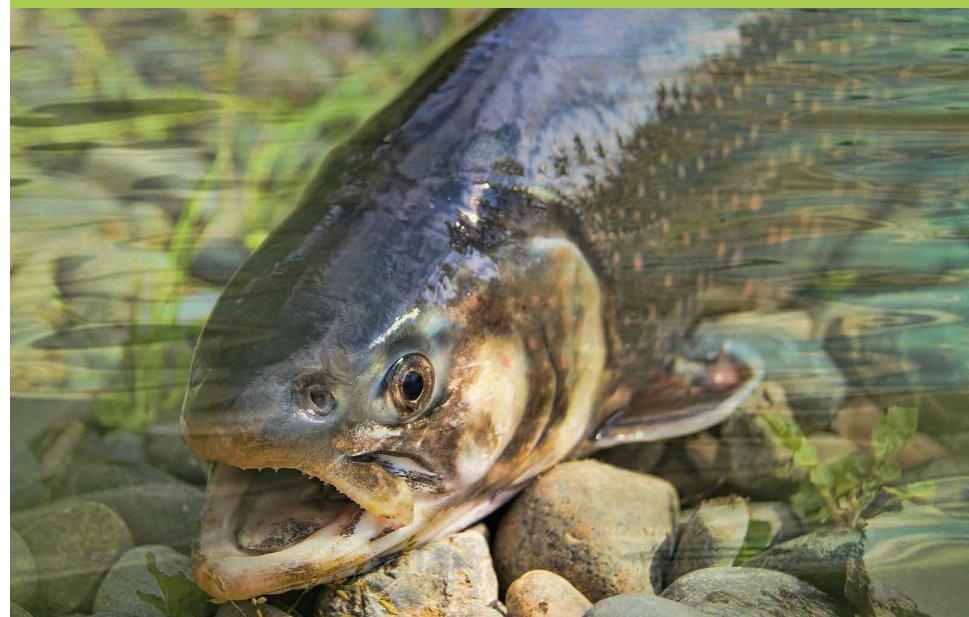
„Elektrodistribucija“ Tuzla

Prema Ribarskoj osnovi Udruženja ribara urađeno je poribljavanje hidroakumulacije Sniježnica potrebnom količinom i vrstom riblje mladi/ribe.

„Elektrodistribucija“ Bihać

Prema sporazumima o unapređenju ribljeg fonda u slivu rijeke Une i Krušnice, Godišnjem programu o unapređenju ribarstva USR Una, Bihać za 2021. godinu (ribolovno područje 4. ribolovna zona 4.2.) i Godišnjem programu za Ribolovno područje 5. Ribolovna zona 5.1. – Krušnica izvršeno je poribljavanje rijeka Une i Krušnice.

Obaveza po osnovu Sporazuma o unapređenju ribljeg fonda u slivu rijeke Krušnice je participacija od 60% u izvršenom godišnjem poribljavanju sliva rijeke Krušnice, što je srazmjerno procijenjenoj šteti koja se nanosi prirodnoj ravnoteži tog ekosistema i ribljeg fonda radom i održavanjem mHE „Krušnica“ Bosanska Krupa. Obaveza po osnovu Sporazuma o unapređenju ribljeg fonda u slivu rijeke Une iz novembra 2019. godine je finansiranje poribljavanja rijeke Une u iznosu od 90 000 komada riblje mladi potočne pastrmke u periodu zakonskog važenja Ribarske osnove od 5 (pet) godina (2019. – 2023. godina).

5. PROIZVEDENE KOLIČINE OTPADA U OKVIRU JP EPBIH

U skladu sa zakonskim okvirom iz oblasti upravljanja otpadom u svim podružnicama JP EPBiH uspostavljeni su sistemi upravljanja otpadom te doneseni planovi o upravljanju otpadom.

Kompletan prikupljeni otpad se predaje ovlaštenim operaterima za prikupljanje, transport, tretman i izvoz istog, do njegovog konačnog zbrinjavanja.

Neopasni otpad

*U okviru JP EPBiH proizvedeno je ukupno **1.960,0 t** neopasnog otpada.*

*U TE „Tuzla“ je proizvedeno **896,5 t**, TE „Kakanj“ **685,9 t**,*

*HE na Neretvi **143,0 t**.*

*U elektrodistributivnim podružnicama (elektrodistribucije: Sarajevo, Tuzla, Zenica, Bihać i Mostar) proizvedeno je ukupno **235,0 t**.*

Šljaka i pepeo iz proizvodnog procesa

*Ukupna količina šljake i pepela nastale u TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ iznosi **1.515.814,0 t**, od čega je isporučeno **538.479,0 t**, a ostatak je odložen na deponiju šljake i pepela.*

Opasni otpad

*Ukupna količina opasnog otpada JP EPBiH je **124,8 t**.*

*U TE „Tuzla“ je proizvedeno **17,2 t**, u TE „Kakanj“ **7,87 t** i u HE na Neretvi **2,7 t**.*

*U elektrodistributivnim podružnicama (Sarajevo, Tuzla, Zenica, Bihać i Mostar) proizvedeno je ukupno **97,0 t**.*

6. UPOTREBA TRANSFORMATORSKOG ULJA U ELEKTRODISTRIBUCIJAMA

„Elektrodistribucija“ Sarajevo

U toku redovnog procesa remonta i održavanja transformatorskih stanica i transformatora, na području Kantona Sarajevo i Bosansko-podrinjskog kantona Goražde utrošeno je 6.427,0 kg nehloriranog izolacionog ulja i ulja za prienos toplote na bazi mineralnog ulja (42 % više ulja je utrošeno u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu).

„Elektrodistribucija“ Bihać

U okviru Sektora OMiP vršene su dopune elektroizolacionog trafo-ulja, te je utrošeno 480,0 kg (cca. 19 % manje ulja u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu).

U djelatnosti Proizvodnje električne energije u sklopu procesa proizvodnje i održavanja energetskih postrojenja u hidroelektranama korištena su biorazgradiva hidraulična ulja (HD 68) i masti (LIS 2).

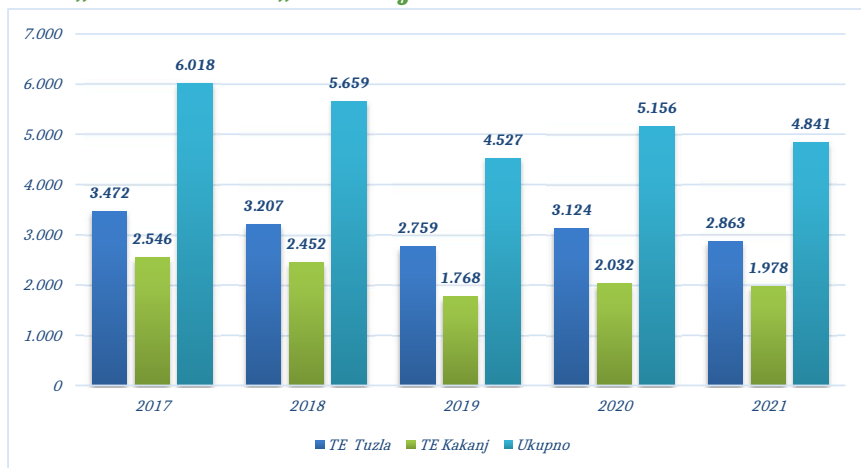

7. TREND POKAZATELJA UTJECAJA NA OKOLIŠ ZA PERIOD 2017. – 2021. GODINA

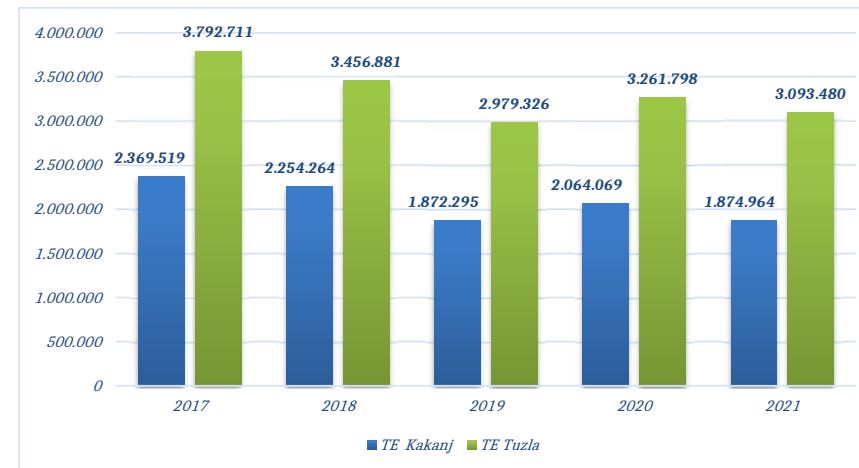

Dijagram 5. Ukupna proizvodnja električne energije u objektima JP EPBiH za period 2017. – 2021. godina (GWh)

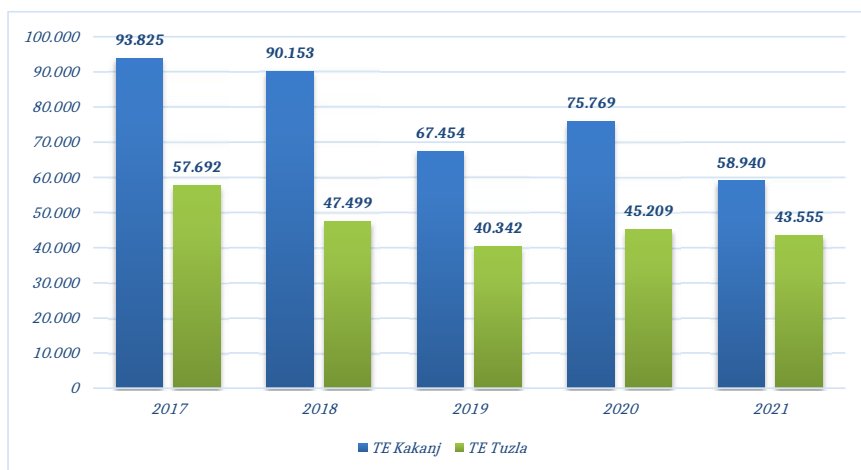
TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“

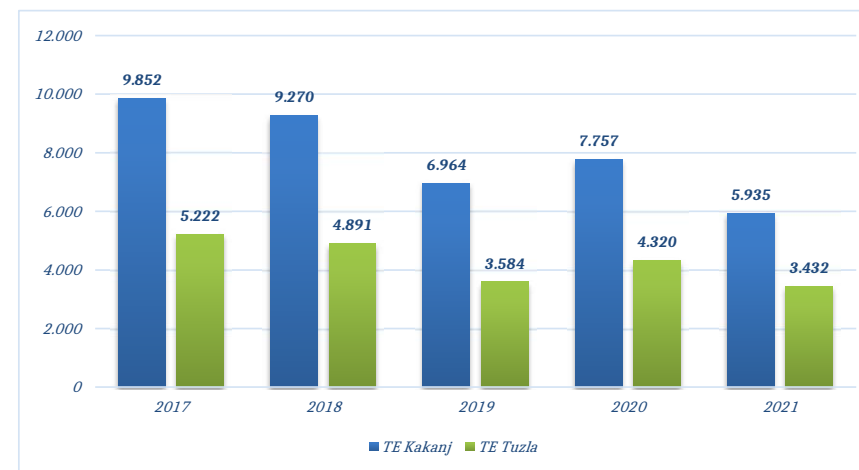
Dijagram 6. Proizvodnja električne energije u TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017.–2021. godina (GWh)

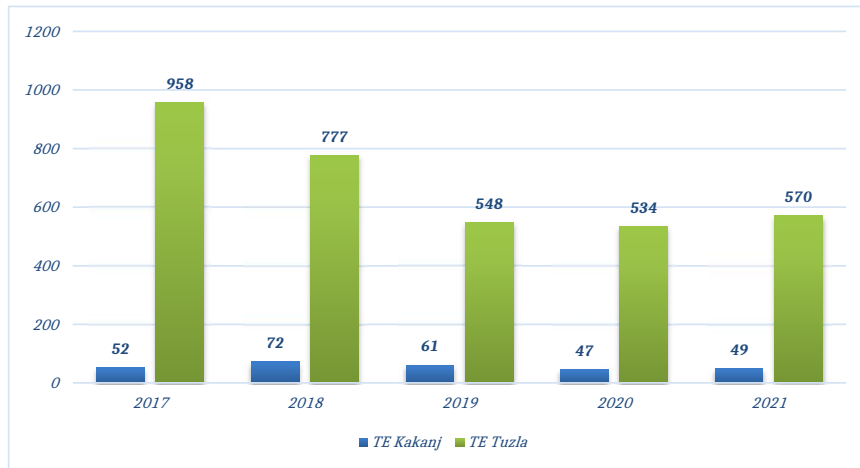
Dijagram 7. Potrošnja uglja u TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017. – 2021. godina (t)

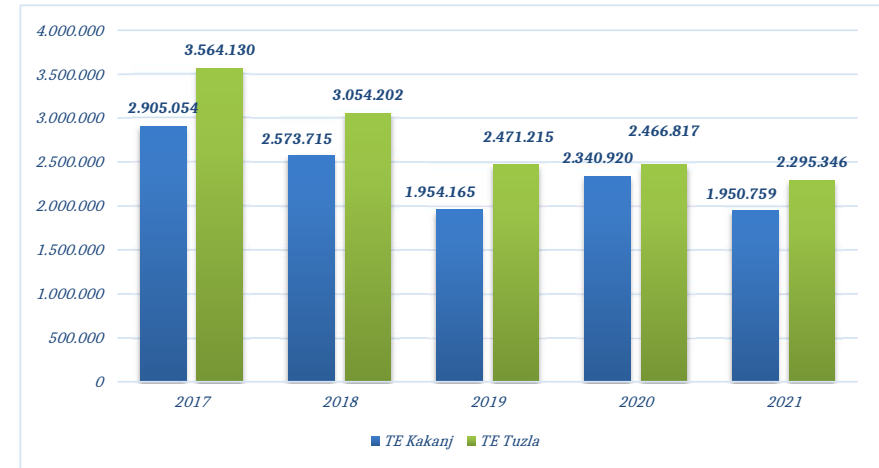
Dijagram 8. Emisija SO₂ iz TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017. – 2021. godina (t)

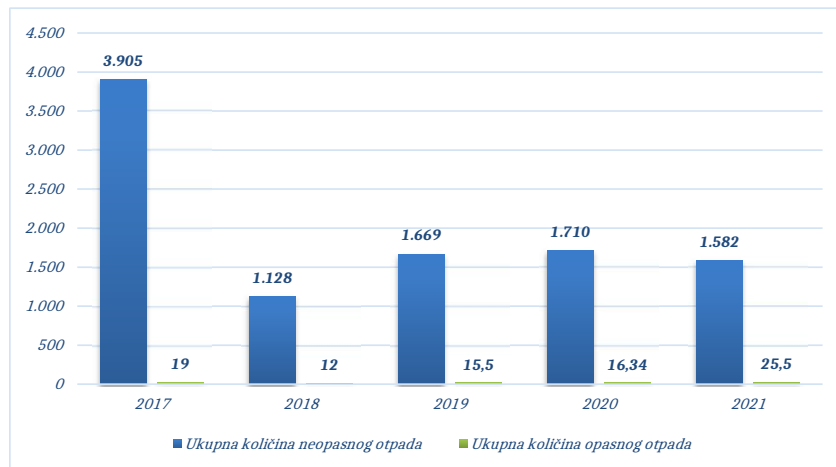
Dijagram 9. Emisija NO_x iz TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017. – 2021. godina (t)

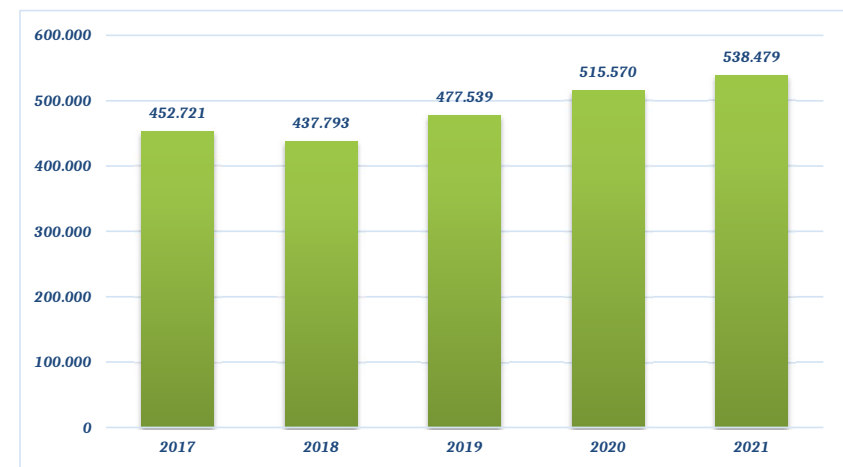
Dijagram 10. Emisija čvrstih čestica iz TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017. – 2021. godina (t)

Dijagram 11. Emisija CO₂ iz TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017. – 2021. godina (t)

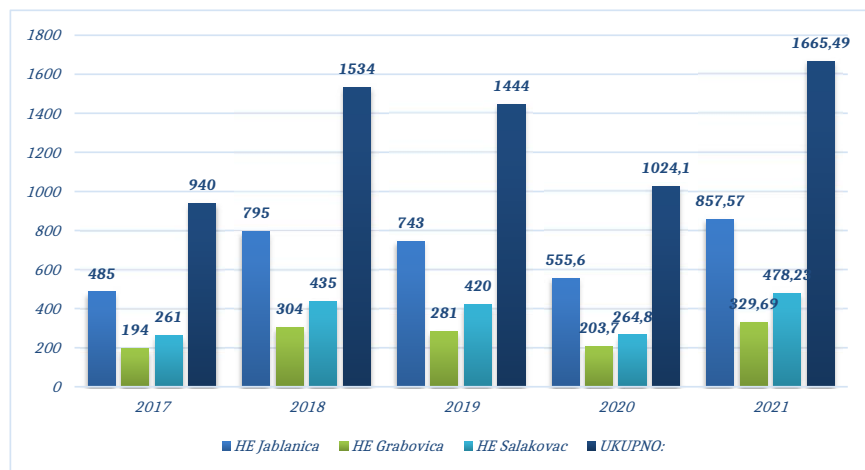

Dijagram 12. Ukupna količina neopasnog i opasnog otpada* u TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017. – 2021. godina (t)

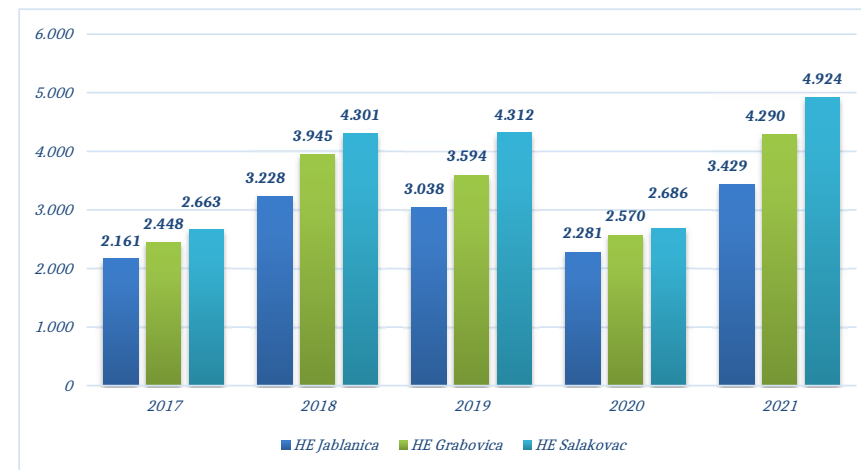

Dijagram 13. Ukupna količina isporučene šljake i pepela u TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ za period 2017. – 2021. godina (t)

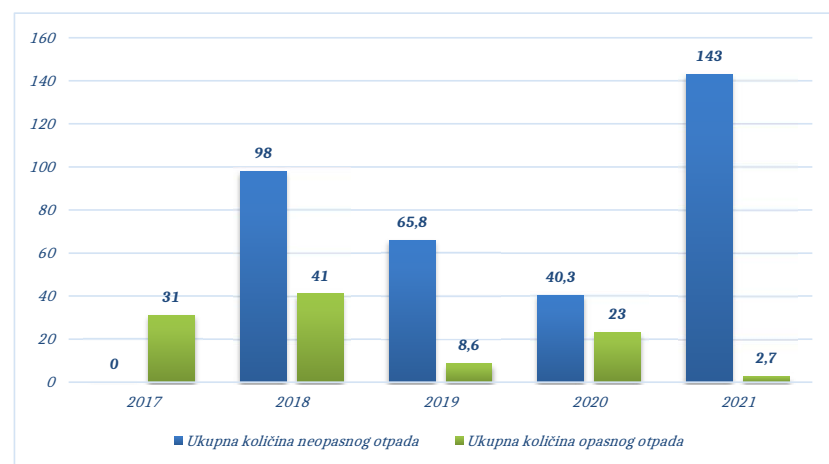
Hidroelektrane na Neretvi

Dijagram 14. Proizvodnja električne energije u hidroelektranama na Neretvi za period 2017. – 2021. godina (GWh)

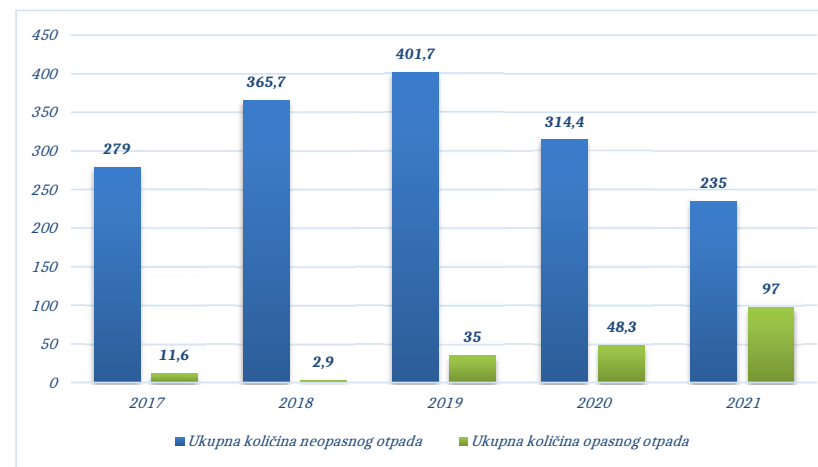

Dijagram 15. Iskorištena količina vode za proizvodnju električne energije u hidroelektranama na Neretvi za period 2017. – 2021. godina (miliona m³)

Dijagram 16. Ukupna količina neopasnog i opasnog otpada* u Hidroelektranama na Neretvi period 2017. – 2021. godina (t)

Hidroelektrane na Neretvi

Dijagram 17. Ukupna količina neopasnog i opasnog otpada* u elektrodistribucijama: Sarajevo, Tuzla, Bihać, Zenica i Mostar, za period 2017. - 2021. godina (t)

8. REALIZACIJA UVJETA IZ OKOLIŠNIH I VODNIH DOZVOLA

Termoelektrane

TE „Tuzla“ i TE „Kakanj“ provode sve naložene mjere iz važećih okolišnih i vodnih dozvola, u sklopu svojih redovnih poslovnih aktivnosti.

TE „Tuzla“

U skladu s članom 93. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21) TE „Tuzla“, 14. 4. 2021. godine, dostavila je zahtjev za obnovu okolišne dozvole (broj 02-04-11-5312/21) FMOiT-u.

Zahtjev za obnovu okolišne dozvole za TE „Tuzla“ nije objavljen na stranici FMOiT-a. TE „Tuzla“ je FMOiT-u, 18. 5. 2021. godine, dostavila upit o postupanju po dostavljenom zahtjevu za obnovu okolišne dozvole.

Prilikom podnošenja zahtjeva za obnovu okolišne dozvole, informirano je nadležno Ministarstvo o poteškoćama prilikom pribavljanja uvjerenja nadležne uprave da TE nema neizmirenih novčanih obaveza za kazne izrečene zbog učinjenih prekršaja iz oblasti zaštite okoliša.

Porezna uprava FBiH se oglasila nenadležnom za izdavanje uvjerenja, a FMOiT je, na upit JP EPBiH, dostavio odgovor da je prilikom izrade teksta Zakona došlo do tehničke greške kojom je Porezna uprava označena kao organ nadležan za izdavanje predmetnog uvjerenja. U međuvremenu je TE „Tuzla“ pribavila uvjerenje o činjenicama iz službene evidencije Općinskog suda te je 10. 6. 2021. godine izvršena dopuna zahtjeva s uvjerenjem, da TE „Tuzla“ nije pravosnažno kažnjena za prekršaje iz oblasti Zakona o zaštiti okoliša, a dopisom (broj 02-04-11-7868/21) upućenim FMOiT-u je postavljeno pitanje o statusu zahtjeva za obnovu integralne okolišne dozvole TE „Tuzla“.

Okolišna dozvola za TE „Tuzla“ je bila važeća do 13. 7. 2021. godine. TE „Tuzla“ je 15. 7. 2021. godine dopisom broj 02-04-11-93/14/21 dostavila FMOiT-u zahtjev za instrukciju o postupanju do izdavanja okolišne dozvole.

FMOiT po upućenom zahtjevu za okolišnu dozvolu, gotovo 5 mjeseci nije poduzimao nikakve radnje u smislu dostavljanja zahtjeva za dopunu ili eventualno otklanjanje nedostataka iz zahtjeva. Navedeno Ministarstvo se, u pogledu dostavljenih zahtjeva, oglasilo 2. 9. 2021. godine aktom broj: UPI 05/2-02-19-5-76/21-1 kojim je traženo da TE „Tuzla“ zahtjev podnesen 5 mjeseci ranije i prilagodi na način da

ga uskladi s podzakonskim aktom, tačnije Uredbom kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu, a koja je donesena 30. 6. 2021. godine i stupila na snagu 8. 7. 2021. godine. FMOiT donosi zaključak UPI 05/2-02-19-5-76/21-2 AK od 27. 10. 2021. godine da zahtjev za obnovu okolišne dozvole koji je TE „Tuzla“ dostavila 14. 4. 2021. godine smatra neurednim i tretira ga kao da nije ni podnesen. TE „Tuzla“ je angažovala kompaniju ENOV-a d.o.o. Sarajevo, koja je izradila novi zahtjev za okolišnu dozvolu i koji je dostavljen FMOiT-u aktom 02-04-11-13649/21 od 8. 11. 2021. godine. Protiv zaključka FMOiT-a UPI 05/2-02-19-5-76/21-2 AK od 27. 10. 2021. godine TE „Tuzla“ je pokrenula upravni spor pred nadležnim sudom.

Realizirane aktivnosti prema naloženom u okolišnoj dozvoli (akt broj: UP-I 05/2-2311-151/15 SN):

- tokom rada i prestanka rada pogona ispunjene su propisane opće obaveze zaštite okoliša;
- provedene su mjere kontrole i racionalizacije upotrebe sirovina, vode i energije;
- provedene su aktivnosti i mjere za sprečavanje i minimiziranje negativnog utjecaja na vode;
- realiziran Projekt „Izgradnja zatvorenog sistema povratnih voda u TE ‘Tuzla’“; u sklopu izgradnje Bloka 7 planirana je izgradnja kolektora za

sakupljanje svih otpadnih voda;

- realizirane su aktivnosti u vezi s monitoringom voda;
- realizirane su aktivnosti kod zbrinjavanja otpada;
- realizirane su mjere za sprečavanje i minimiziranje emisija zagađujućih materija u zrak;
- urađena je analiza utjecaja emisije u zrak emisionih mjesta TE „Tuzla“ na parametre imisije iz monitoringa kvaliteta zraka Tuzlanskog kantona (na bazi raspoložive baze podataka iz monitoringa TK-mreža mjernih imisionih stanica Tuzlanskog kantona i meteoroloških parametara);
- dostavljeni svi izvještaji naloženi okolišnom i vodnom dozvolom prema nadležnim ministarstvima.

TE „Kakanj“

S obzirom na to da je važeća okolišna dozvola za TE „Kakanj“ istekla 23. 11. 2021. godine, izvršene su sve pripremne radnje da se ishoduje nova okolišna dozvola. Zahtjev za obnovu okolišne dozvole je predat nadležnom FMOiT-u.

Agencija za vodno područje rijeke Save je dostavila TE „Kakanj“ Rješenje o izmjeni i dopuni Rješenja o vodnoj dozvoli broj: UP-I/25-3-40-161-10/19, dana 29. 12. 2021. godine.

Realizirane aktivnosti prema gore navedenim dozvolama date su kako slijedi:

- završena II faza sanacije kolektora Slapničkog potoka;
- izvršena dogradnja kolektora Slapničkog potoka u dužini za 85m;
- redovno vršena kontrola kvaliteta ulaznih energenata;
- nastali inertni otpad se odlagao na deponiju šljake i pepela;
- provodile se preventivne mjere održavanja uređaja i pogona za prečišćavanje dimnih plinova;
- provodile se preventivne mjere održavanja uređaja i pogona za prečišćavanje otpadnih voda;
- u okviru postojećih mogućnosti redovno se provodilo kvašenje deponije šljake i pepela;
- rađen kontinuirani monitoring emisije u zrak SO₂, CO, NO_x, CO₂, prašine (PM₁₀), zatim protoka (suhi plin, normalni uvjeti i 6 % O₂);
- izvršeno umjeravanje/provjera opreme za kontinuirani monitoring emisije prema BAS EN 14181;
- proveden monitoring procjednih voda kod Slapničkog potoka;
- proveden monitoring buke – ekvivalentni nivo buke za dan i noć i urađena karta buke;
- pripremljeni i dostavljani izvještaji o izvršenim mjerenjima kvaliteta otpadnih voda Agenciji za VPRS;
- pripremljeni i dostavljeni izvještaji o izvršenim mjerenjima emisija zagađujućih materija u zrak (FMOiT-u i inspekciji okoliša);
- pripremljeni i dostavljeni izvještaji o količinama nastalog otpada u Ministarstvu zaštite okoline ZDK.
- ažuriran Plan sprečavanja nesreća velikih razmjera dostavljen Općinskom štabu Civilne zaštite;
- elektronski izvještavan FMOiT prema Pravilniku o registrima postrojenja i zagađivanjima;
- svaka vanredna situacija koja može imati negativan utjecaj na okoliš prijavljivana FMOiT-u i inspekciji;
- redovno mjerene i evidentirane količine zahvaćene vode, o tome se vodila evidencija, a podaci dostavljani nadležnoj Agenciji za VPRS;
- vršeno sigurno skladištenje i postupanje s opasnim materijama i otpadom nastalim na lokalitetu TE;
- osigurana priručna sredstva za brzu intervenciju u slučaju nekontroliranog isticanja opasnih supstanci.

Hidroelektrane na Neretvi

Prema važećim okolišnim i vodnim dozvolama redovno se provode aktivnosti:

- zaštite kvaliteta voda;
- zaštite kvaliteta zraka;
- upravljanja otpadom;
- minimiziranja negativnih utjecaja proizvedenih bukom;
- minimiziranja negativnog utjecaja na faunu;
- minimiziranja ostalih negativnih utjecaja na okoliš;
- izvršen monitoring: otpadnih voda, vodnog režima, otpada i nivoa buke.

Elektrodistribucije

„Elektrodistribucija“ Sarajevo

Uvjeti iz okolišne dozvole za mHE „Osanica 1“ u Goraždu su ispoštovani (ekološki prihvatljiv protok) i provedene su mjere zaštite okoliša. Ministarstvo privrede Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je 28. 12. 2020. godine izdalo novo Rješenje o vodnoj dozvoli (akt broj UP-1:04-21-733/20), s rokom važenja od dvije (2) godine uz obavezu da se do 31. 12. 2021. godine dostavi Elaborat o ekološki prihvatljivom protoku vode (EPP) na rijeci Osanica. Podružnica ED Sarajevo je, u tu svrhu, zaključila ugovor s Institutom za hidrotehniku d.d. Sarajevo za izradu Elaborata o ekološki prihvatljivom protoku vode (EPP) i upoređivanjem protoka vode s vodotokom sličnih karakteristika u bližem okruženju.

Rok izvršenja je petnaest (15) mjeseci. Zbog pogoršane epidemiološke situacije u ED Sarajevo, kao i u Institutu, nisu se stvorili uvjeti za ugradnju sonde za mjerenje dotoka, te je Ministarstvo produžilo rok za dostavu Elaborata do 30. 6. 2022. godine.

Nakon poplave i izlivanja rijeke Željeznice koja je zadesila područje Kantona Sarajevo 4/5. 11. 2021. godine, na osnovu zahtjeva Općine Ilidža, federalni vodni inspektor je izvršio najavljenju inspekcijску kontrolu na lokalitetu Brana Bogatići u prisustvu rukovodioca djelatnosti Proizvodnje i tom prilikom naložio dvije mjere:

- podnošenje zahtjeva za izdavanje vodne dozvole, koja nije izdavana od strane Agencije za vodno područje rijeke Save nakon klizišta aktiviranog 2011. godine, iako je Podružnica u par navrata podnosila zahtjev za izdavanje iste; Agencija za vodno područje rijeke Save izdala je 2012. godine nalog za punjenje akumulacije;
- izradu novog općeg akta o održavanju, korištenju i osmatranju vodnih objekata.

Poduzete su aktivnosti za otklanjanje istih, te je već 17. 12. 2021. godine Podružnica podnijela Agenciji za vodno područje rijeke Save zahtjev za izdavanje vodne dozvole.

Izrađen je novi Opći akt plan pogona i održavanja u skladu s Pravilnikom o minimumu sadržaja općeg akta o održavanju, korištenju i osmatranju vodnih objekata. Uvjeti iz vodne dozvole za Skladište za privremeno skladištenje otpada Azići su ispoštovani.

„Elektrodistribucija“ Tuzla

Podružnici ED Tuzla pripadaju energetske objekti: mHE „Modrac“ u Lukavcu i mHE „Sniježnica“ s hidroakumulacijom u Teočaku. Za sve objekte ED Tuzla posjeduje važeće okolišne i vodne dozvole.

Novim federalnim propisima donesenim u 2021. godini (uredba kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu, Uredba o projektima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene utjecaja na okoliš i Pravilnik o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera, „Sl. novine FBiH“; broj: 51/21) definirano je da Podružnica ED Tuzla nije u obavezi obnavljanja okolišnih dozvola za objekte mHE „Modrac“, mHE „Sniježnica“ i HE „Sniježnica“, a izdate dozvole važe do dana isteka važenja. Također je utvrđeno da Podružnica ED Tuzla nije obveznik izrade Izvještaja o stanju sigurnosti, Plana sprečavanja nesreća većih razmjera, Informacije o sigurnosnim mjerama niti Unutarnjeg plana intervencije, što je do stupanja na snagu ovog pravilnika bila obaveza i redovno se obavljalo.

S obzirom na to da su izdate okolišne i vodne dozvole aktuelne do isteka njihovog roka važenja, nastavljaju se aktivnosti propisane njima, a koje su definirane i zakonskim propisima iz oblasti zaštite okoliša:

- redovno osmatranje brana i akumulacije, kontrola radnih parametara, vizuelna kontrola erozivnih procesa i sl.
- tehničko, geodetsko i fizikalno osmatranje brane;
- selektivno odvajanje otpada i vođenje evidencije o proizvedenim količinama otpada;
- približavanje hidroakumulacije „Sniježnica“, jednom godišnje;
- ispitivanje i ocjena fizičko-hemijskih parametara kvaliteta vode.

Prema obavezama iz važeće vodne dozvole za branu i hidroakumulaciju Sniježnica završen je Glavni projekt izgradnje septičke jame i donesena Investiciona odluka, a postupak javne nabavke na isporuci i ugradnji septičke jame nije proveden u toku 2021. godine, te će biti ponovljen u narednoj godini.

U 2021. godini je pokrenut postupak nabavke usluge sanacije klizišta na lijevom i desnom boku brane Sniježnica, ali do kraja godine ova usluga nije ugovorena. Očekuje se da će se ova usluga i izvršenje radova okončati do kraja 2022. godine.

Ministarstvo Tuzlanskog kantona je potvrdilo oslobađanje obaveze obnavljanja okolišnih dozvola za nadzemne vodove preko 1 kV, nakon isteka njihove važnosti. U obrazloženju je konstatovano da se dozvole izdaju samo za izgradnju ovih elektroenergetskih objekata, tako da nije potrebno ponovno izdavanje dozvola u svrhu eksploatacije.

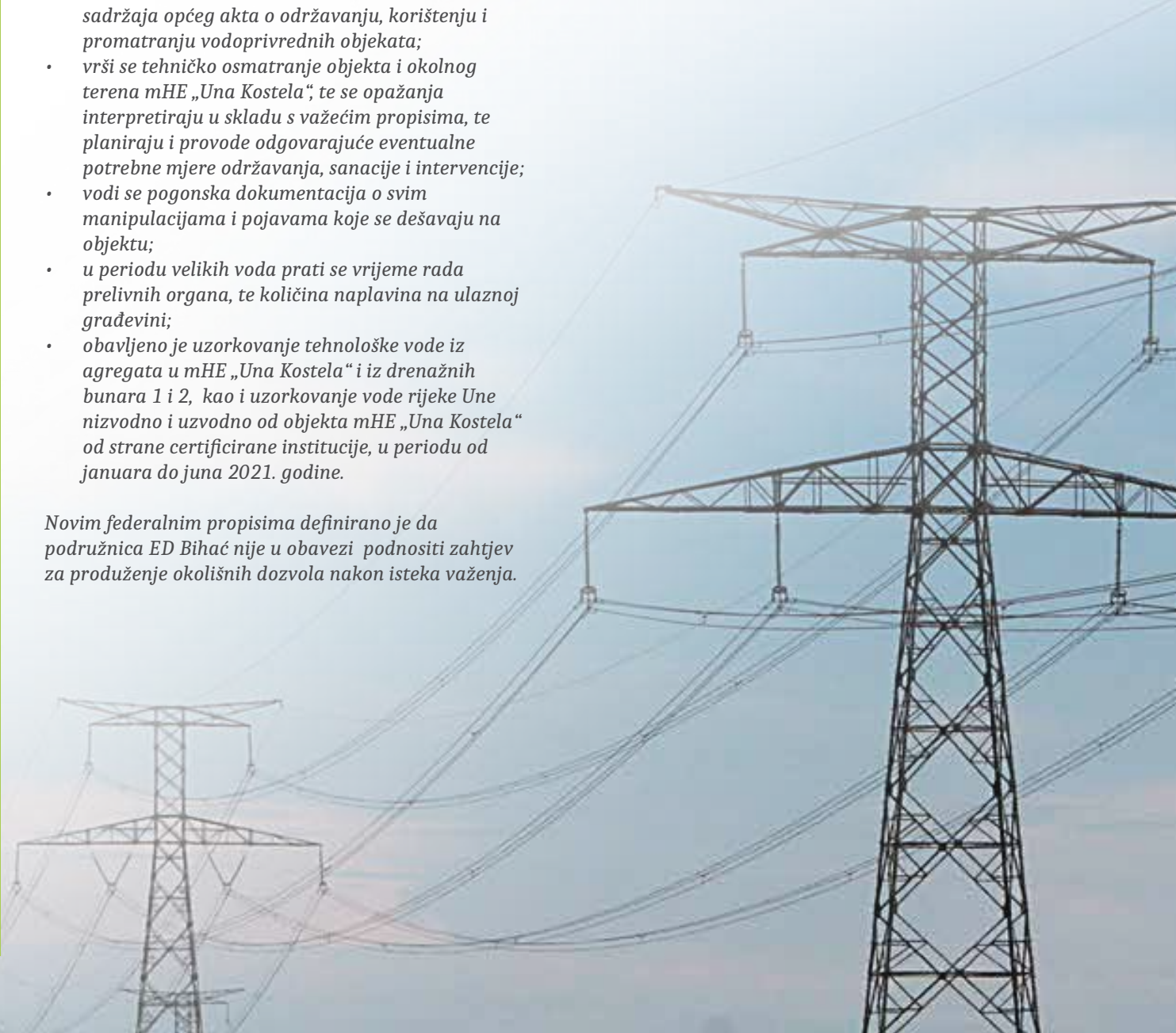
„Elektrodistribucija“ Bihać

Podružnici ED Bihać pripadaju energetske objekti mHE „Una Kostela“, mHE „Bihać“ i mHE „Krušnica“. Svi objekti posjeduju okolišne i vodne dozvole. U navedenim dozvolama su izdati posebni uvjeti i mjere koje se kontinuirano prate, i to:

- zahvaćena količina vode za potrebe mHE „Una Kostela“ se vrši putem automatiziranog sistema hidrološkog monitoringa, te se registrira na hidrološkom mjernom profilu: na ulazu u dovodni kanal, vodnu komoru i difuzorski izlaz;

- manipulacije hidromehaničkom opremom se vrše na način opisan u Planu pogona i održavanja u skladu s odredbama Pravilnika o minimumu sadržaja općeg akta o održavanju, korištenju i promatranju vodoprivrednih objekata;
- vrši se tehničko osmatranje objekta i okolnog terena mHE „Una Kostela“, te se opažanja interpretiraju u skladu s važećim propisima, te planiraju i provode odgovarajuće eventualne potrebne mjere održavanja, sanacije i intervencije;
- vodi se pogonska dokumentacija o svim manipulacijama i pojavama koje se dešavaju na objektu;
- u periodu velikih voda prati se vrijeme rada prelivnih organa, te količina naplavina na ulaznoj građevini;
- obavljeno je uzorkovanje tehnološke vode iz agregata u mHE „Una Kostela“ i iz drenažnih bunara 1 i 2, kao i uzorkovanje vode rijeke Une nizvodno i uzvodno od objekta mHE „Una Kostela“ od strane certificirane institucije, u periodu od januara do juna 2021. godine.

Novim federalnim propisima definirano je da podružnica ED Bihać nije u obavezi podnositi zahtjev za produženje okolišnih dozvola nakon isteka važenja.

9. SISTEM OKOLINSKOG UPRAVLJANJA

TE „Tuzla“

Interni auditi IMS provedeni su u januaru, februaru i martu. Rezultat internih audita pokazao je potrebu za korektivnim akcijama i poboljšanjima u pojedinim procesima.

Kompanija ICS d.o.o. Sarajevo, u septembru, provela je kontrolni audit Integriranog sistema poslovnog upravljanja kvalitetom i okolinom u TE „Tuzla“, a prema zahtjevima standarda ISO 9001:2015 i ISO 14001:2015.

Sve aktivnosti u Sektoru za sisteme upravljanja izvršavane su uz primjenu preventivnih mjera za sprečavanje širenja koronavirusa (COVID-19). ICS-a d.o.o. Sarajevo je izdao Certifikat za integrirani sistem poslovnog upravljanja kvalitetom i okolinom s rokom važenja do 26. 9. 2024. godine.

TE „Kakanj“

TE „Kakanj“ je certificirana prema zahtjevima Standarda BAS EN ISO 14001:2017. Provedena je obuka zaposlenika o okolišnim aspektima kroz implementaciju zahtjeva standarda BAS EN ISO 14001:2017: Sistemi okolišnog menadžmenta. Usklađivanje Sistema okolišnog upravljanja sa zahtjevima navedenog standarda je podrazumijevalo uvođenje sljedećih principa:

- da se zaposlenici kontinuirano upoznaju sa značajem ispunjavanja okolišnih zakonskih zahtjeva;
- da se definira i javno objavi okolišna politika;
- da se definiraju okolišni ciljevi.

Hidroelektrane na Neretvi

U okviru Sektora za sisteme upravljanja u skladu s definiranim Programom poboljšanja integriranog sistema upravljanja (ISU) za 2021. godinu, na osnovu navedenog Programa, realizirane su aktivnosti kako slijedi:

- izvršena je analiza okolišnih aspekata koji se odnose na proces proizvodnje električne energije u pogonima/sektorima tokom januara;
- proveden je interni audit u svim pogonima/sektorima tokom maja i juna;
- ciljevi kvaliteta i okolišni ciljevi za 2021. godinu su urađeni u aprilu;
- ocjena usklađenosti rada sa zakonskim i drugim okolišnim zahtjevima izvršena je u oktobru;
- izvršeno je preispitivanje dokumenata ISU-a (Management review) od strane rukovodstva, u decembru.

Kompanija ICS-a d.o.o. Sarajevo dostavila je Izvještaj o provedenom nadzornom auditu Integriranog sistema upravljanja (ISU) u HE na Neretvi – Instituta za certifikiranje sistema prema zahtjevima standarda ISO 9001:2015 i ISO 14001:2015. koji je održan u periodu od 15. 12. 2021. do 16. 12. 2021. godine.

„Elektrodistribucija“ Tuzla

Prvi nadzorni audit Sistema okolišnog upravljanja BAS EN ISO 14001 izvršen je u junu, uz audit Sistema prema ISO 9001, koji zajedno čine Integrirani sistem upravljanja - ISU.

Podružnica kontinuirano radi na poboljšanju odnosa prema okolišu, kroz sistemski pristup upravljanju otpadom, kontrolu okolišnih aspekata, identifikaciju i primjenu zakonske regulative, ispunjenje postavljenih okolišnih ciljeva te korektivnim mjerama.

Upravljanje okolišem, koje je prepoznato kao zaseban proces, vrednovano je u smislu određivanja konteksta organizacije i potencijalnih rizika, te su razmatrane mjere za identificirane rizike i prilike.

„Elektrodistribucija“ Sarajevo

Certifikat sistema upravljanja kvalitetom, dobijen u skladu za zahtjevima standarda ISO 9001:2015, od kompanije ICS d.o.o. Sarajevo važi do 9. 7. 2022. godine.

U 2021. godini realiziran je drugi nadzorni audit. Iz oblasti okolišnog upravljanja Podružnica kontinuirano radi na poboljšanju odnosa prema okolišu kroz sistemski pristup upravljanju otpadom i primjeni zakonske regulative. Cilj je izgradnja integriranog sistema upravljanja.

10. ZAŠTITA OKOLIŠA U OKVIRU RAZVOJA ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA

TE „Tuzla“

*Pripreme aktivnosti za rekultivaciju odlagališta
produkata sagorijevanja Divkovići i Plane*

*Odlagalište produkata sagorijevanja Plane i Divkovići se ne koristi za odlaganje
i u fazi je pripremnih radova za zatvaranje i rekultivaciju.*

FMOiT je 22. 1. 2020. godine donio zaključak o prekidu postupka (po drugi put) za izdavanje okolišne dozvole za zatvaranje odlagališta produkata procesa Plane i Divkovići. U obrazloženju je navedeno da je na dopunjenu dokumentaciju zainteresirana javnost ponovo dostavila primjedbe (primjedbe javnosti dostavljene poslije zakonskog roka za dostavu primjedbi). TE „Tuzla“ je dostavila očitovanje na spomenuti zaključak o prekidu postupka i 13. 7. 2020. godine dostavila je novu verziju okolišne dokumentacije, odnosno Studiju o procjeni utjecaja na okoliš s pratećim dokumentima. Na novu dokumentaciju FMOiT je dostavio primjedbe nevladinih organizacija i MZ Bukinje. Primjedbe je obradila licencirana kuća za izradu dokumentacije za pribavljanje okolišne dozvole ENOVA d.o.o. Sarajevo s kojom je TE „Tuzla“ imala zaključen ugovor i finalizirala dokumentaciju u vezi s ishodom okolišne dozvole. TE „Tuzla“ je 16. 3. 2021. godine zaprimila nacrt okolišne dozvole za zatvaranje odlagališta šljake i pepela Plane, Divkovići I i Divkovići II. Primjedbe na nacrt okolišne dozvole su dali: Centar za ekologiju i energiju Tuzla i Udruženje Aarhus centar u BiH, Sarajevo. TE „Tuzla“ je 7. 4. 2021. godine FMOiT-u dostavila odgovor na date primjedbe nevladinih organizacija, a FMOiT do kraja 2021. godine nije izdao okolišnu dozvolu.

Pripremne aktivnosti za izgradnju postrojenja za odsumporavanje u TE „Tuzla“

TE „Tuzla“ kontinuirano provodi kontrolu homogenizacije i pripreme uglja u skladu s projektovanim parametrima postrojenja za sagorijevanje, te optimizaciju parametara procesa u cilju ostvarenja boljeg sagorijevanja uglja, što za posljedicu ima smanjenje emisije zagađujućih materija u zrak.

Prema Nacionalnom planu smanjenja emisija (NERP), čvrstih čestica u TE „Tuzla“ u desetogodišnjem periodu trajanja Plana smanjenja (2018-2028.), emisija u zrak treba biti svedena s postojeće vrijednosti 534,0 t/g na emisiju 289,0 t/g do 2028. godine. TE „Tuzla“ do 2028. godine treba da smanji emisiju NOx sa sadašnjih 3.584,0 t/g na 2893,0 t/g. Smanjenje SO₂ je kompleksan problem i evidentno je da nije moguće smanjenje emisije SO₂, odnosno dostizanje plafona emisije po NERP-u bez odsumporavanja dimnih plinova. Kako FMOiT nije izdao okolišnu dozvolu za odsumporavanje blokova 5 i 6 mokrim postupkom, JP EPBiH je na sjednici Nadzornog odbora, održanoj 31. 5. 2018. godine, donijela Odluku o investicionom ulaganju u Projekt „Izgradnja postrojenja polusuhim postupkom za odsumporavanje dimnih plinova na Bloku 6“.

JP EPBiH je sklopila Ugovor s konsultantom na izgradnji postrojenja za odsumporavanje dimnih plinova na Bloku 6 (broj Ugovora: 058-TET-20). Na projektu odsumporavanja dimnih plinova na Bloku 6 za konsultanta je izabran Konzorcij: ILF Consulting Engineers Polska sp. Z.o.o, Poljska, EMG Consult EOOD, Bugarska, ENOVA d.o.o. Sarajevo, Sarajinženjering d.o.o. Sarajevo kojeg zastupa ILF Consulting Engineers Polska sp. Z.o.o, Poljska. Završena je izrada Prethodne procjene utjecaja na okoliš i dostavljena nadležnom ministarstvu. FMOiT je izdalo Zaključak o izradi Studije o procjeni uticaja na okoliš za odsumporavanje dimnih plinova na Bloku 6 (Broj: UPI 05/2-02-19-5-92/20 od 22.09.2020.). Završena je izrada Studije o procjeni utjecaja na okoliš, održana javna rasprava. Konsultant je izvršio analizu primjedbi i dopunu dokumentacije na osnovu primjedbi stručne komisije i nevladinih organizacija.

TE „Kakanj“

Zaštita okoliša u okviru TE „Kakanj“ prvenstveno se provodi realizacijom zahtjeva iz postojećih saglasnosti za rad postrojenja termoelektrane, odnosno realizacijom obaveza iz okolišne i vodne dozvole.

Zaštita okoliša se provodi:

- realizacijom projekata smanjenja emisija u zrak (pripremne aktivnosti na izgradnji postrojenja za odsumporavanje dimnih plinova za blokove 6 i 7);
- realizacijom Projekta uređenja deponije šljake i pepela;
- realizacijom aktivnosti naloženih vodnom dozvolom.

„Elektrodistribucija“ Sarajevo

Izgrađeno je i pušteno u pogon devetnaest (19) novih transformatorskih stanica. Od toga su osamnaest (18) kablovske - slobodnostojeće, a jedna (1) je stubna transformatorska stanica. Svi novi elektroenergetski objekti izvedeni su s hermetički zatvorenim uljnim transformatorima. Ispod svakog transformatora u kablovskim transformatorskim stanicama temelji su riješeni na način da se omogući sakupljanje cjelokupne količine ulja energetskog transformatora (uljno korito zapremine minimalno 0,6 m³, uljno nepropusno) kako bi tehnička izvedba zadovoljila standarde s aspekta zaštite okoliša.

Na osnovu investicionih odluka izgrađena su 2.973 nova niskonaponska priključka, 10(20) kV srednjonaponskih vodova u dužini 31,79 km i 0,4 (kV) niskonaponskih vodova u dužini 89,85 km.

Rekonstruirano je 10(20) kV srednjonaponskih vodova u dužini 5,45 km, 0,4 kV niskonaponskih vodova u dužini 10,663 km i 24.268 komada obračunskih mjernih mjesta (OMM).

„Elektrodistribucija“ Zenica

Izgrađeno je i pušteno u pogon četrnaest (14) novih transformatorskih stanica. Svi novi elektroenergetski objekti izvedeni su s hermetički zatvorenim uljnim transformatorima. Ispod svakog transformatora u kablovskim transformatorskim stanicama temelji su riješeni na način da se omogući sakupljanje cjelokupne količine ulja energetskog transformatora (uljno korito zapremine minimalno 0,6 m³, uljno nepropusno) kako bi tehnička izvedba

zadovoljila standarde s aspekta zaštite okoliša.

Na osnovu investicionih odluka izgrađeno je 2.713 niskonaponskih priključaka, srednjonaponskih vodova u dužini 25,669 km i niskonaponskih vodova u dužini 137,200 km.

Rekonstruirana je jedna (1) transformatorska stanica 10(20)/0,4 kV, srednjonaponskih vodova u dužini 4,475 km, niskonaponskih vodova u dužini 3,688 km i 20.353 komada obračunskih mjernih mjesta (OMM).

„Elektrodistribucija“ Bihać

Izgrađeno je i pušteno u pogon trinaest (13) novih transformatorskih stanica. Svi novi elektroenergetski objekti izvedeni su s hermetički zatvorenim uljnim transformatorima. Ispod svakog transformatora u kablovskim transformatorskim stanicama temelji su riješeni na način da se omogući sakupljanje cjelokupne količine ulja energetskog transformatora (uljno korito zapremine minimalno 0,6 m³, uljno nepropusno) kako bi tehnička izvedba zadovoljila standarde s aspekta zaštite okoliša.

Na osnovu investicionih odluka izgrađena su 1.363 niskonaponska priključka, srednjonaponskih vodova u dužini 9,7 km i niskonaponskih vodova u dužini 22,63 km.

Rekonstruirano je niskonaponskih vodova u dužini 28,49 km i 592 komada obračunskih mjernih mjesta (OMM).

„Elektrodistribucija“ Mostar

Izgrađeno je i pušteno u pogon četrnaest (14) novih transformatorskih stanica. Svi novi elektroenergetski objekti izvedeni su s hermetički zatvorenim uljnim transformatorima. Ispod svakog transformatora u kablovskim transformatorskim stanicama temelji su riješeni na način da se omogući sakupljanje cjelokupne količine ulja energetskog transformatora (uljno korito zapremine minimalno 0,6 m³, uljno nepropusno), kako bi tehnička izvedba zadovoljila standarde s aspekta zaštite okoliša.

Na osnovu investicionih odluka izgrađena su 742 niskonaponska priključka, srednjonaponskih vodova u dužini 13,3 km i niskonaponskih vodova u dužini 42,4 km.

11. KAPITALNE INVESTICIJE

Projekt izgradnje Hidroelektrane „Vranduk“ (rijeka Bosna)

Rješenje o okolišnoj dozvoli za izgradnju HE „Vranduk“ (akt broj: IP-I-05/2-23-52/16, 28. 7. 2026. godine) izdao je FMOiT s rokom važenja 5 godina.

JP EPBiH je predala, u zakonskom roku, zahtjev za izdavanje okolišne dozvole za HE „Vranduk“ s dostupnom dokumentacijom FMOiT-u, 27. 4. 2021. godine. FMOiT, u okviru obrade zahtjeva, zatražio je dopunu istog, tj. pribavljene akte s aspekta urbanizma i građenja (urbanističku dozvolu i načelno odobrenje za građenje/građevinska dozvola).

FMOiT je izdao zaključak o odbacivanju zahtjeva, 29. 12. 2021. godine, zbog neposjedovanja važećih akata s aspekta urbanizma i građenja.

Zaključkom FMOiT-a, projekt HE „Vranduk“ će proći ponovni postupak procedure procjene utjecaja na okoliš i ishodovanja okolišne dozvole nakon pribavljanja akta (urbanističke/načelnog odobrenja/građevinske dozvole) kod Federalnog ministarstva prostornog uređenja i inoviranja sve ostale neophodne dokumentacije.

Projekt izgradnje Hidroelektrane „Janjići“ (rijeka Bosna)

Rješenje o okolišnoj dozvoli za izgradnju HE „Janjići“ (akt broj: IP-I-05/2-23-93/16, 31. 5. 2016. godine) izdao je FMOiT s rokom važenja 5 godina.

JP EPBiH je, u zakonskom roku, predala FMOiT-u zahtjev za izdavanje okolišne dozvole za Projekt izgradnje HE „Janjići“ uz svu neophodnu traženu dokumentaciju, 27. 4. 2021. godine.

Nakon provedene procedure obrade zahtjeva i niza urgencija i pojašnjenja od strane JP EPBiH, FMOiT je, 24. 12. 2021. godine, izdao zaključak kojim se odbacuje zahtjev JP EPBiH za izdavanje okolišne dozvole za Projekt izgradnje HE „Janjići“ iz razloga što hidroelektrane ne podliježu pribavljanju okolišne dozvole (akt broj UPI 05/2-02-19-5-83/21-2 AK, 24. 12. 2021. godine). Istim zaključkom su propisani opći uvjeti zaštite okoliša za izgradnju HE „Janjići“ u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH. Također, istim je naloženo: „Ukoliko rok važenja trenutno važećih akata građenja istekne, a pravno lice JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo ne započne izgradnju predmetnog projekta i ukoliko nakon isteka

roka važenja akata građenja investitor iste ne produži, ovo ministarstvo cijeni da pitanja potrebe ponovljenog postupka procjene utjecaja na okoliš zavisi od uvjeta za pribavljanje akata Federalnog ministarstva prostornog uređenja u cilju realizacije izgradnje predmetnog projekta.“ Za pojašnjenje, zaključkom je produženo važenje okolišne dozvole za HE „Janjići“ do kraja roka važenja načelnog odobrenja za građenje HE „Janjići“, odnosno do kraja maja 2024. godine.

Projekt izgradnje Hidroelektrane „Kovanići“ (rijeka Bosna)

Nastavljeno kontinuirano praćenje nivoa podzemnih voda na instaliranim pijezometrima tokom 2021. godine.

Projekt izgradnje Bloka 8 TE „Kakanj“

Inovirana investiciono-tehnička i okolišna dokumentacija zamjenskog Bloka 8 TE „Kakanj“.

Prema Zakonu o zaštiti okoliša FBiH („Službene novine FBiH“, br. 33/03 i 38/09) JP EPBiH, u propisanom roku, podnijela je zahtjev za obnovu okolišne dozvole

za Blok 8 TE „Kakanj“ FMOiT-u. Nakon provedene procedure, FMOiT je izdao rješenje o okolišnoj dozvoli (broj: UP-I/05-23-11-66/17, 7. 7. 2017. godine). Za istu je dobijena klauzula pravosnažnosti.

Po dobijanju klauzule pravosnažnosti, predmetna dozvola je tužena. Tačnije, nevladina organizacija UG Alternativa Kakanj je tužila FMOiT pred Kantonalnim sudom Sarajevo zbog pogrešno vođenje procesa javnog uvida u Zahtjev za obnovu okolišne dozvole.

FMOiT je dopisom broj: UPI 05/2-23-11-66/17SN, 4. 11. 2021. godine dostavio presudu Kantonalnog suda Sarajevo (akt broj: UPI 05/2-23-11-66/17 SN, 4. 11. 2021. godine) JP EPBiH. Istim je traženo od JP EPBiH da se izjasni da li ostaje kod zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole za Projekt izgradnje Bloka 8 TE „Kakanj“. JP EPBiH je u datom roku odgovorila na dostavljeno i ostala pri svom dostavljenom zahtjevu.

FMOiT je postupio po presudi Suda i prema Zakonu o zaštiti okoliša FBiH („Službene novine FBiH“, br. 33/09 i 38/09) pokrenuo ponovnu proceduru, odnosno javni uvid u zahtjev za izdavanje okolišne dozvole. Po javnom uvidu FMOiT-u su dostavljene primjedbe zainteresiranih strana (nevladinih organizacija i lokalne samouprave) na zahtjev. Primjedbe su

prosljeđene JP EPBiH na koje su pojašnjenja i odgovori dostavljeni, u roku, uz stav da JP EPBiH ostaje pri završetku prethodnog postupka izdavanja okolišne dozvole.

Procedura je u toku.

Projekt izgradnje Bloka 7 TE „Tuzla“

Prema Zakonu o zaštiti okoliša FBiH („Službene novine FBiH“, br. 33/03 i 38/09) JP EPBiH, u propisanom roku, podnijela je zahtjev za obnovu okolišne dozvole za Blok 7 TE „Tuzla“ FMOiT-u. Nakon provedene procedure FMOiT je izdao rješenje o obnovljenoj okolišnoj dozvoli (broj: UP-I/05-23-11-71/15, 18. 7. 2016. godine). Za istu je dobijena klauzula pravosnažnosti, 15. 9. 2016. godine.

FMOiT je 2. 11. 2016. godine obavijestio JP EPBiH da je nevladina organizacija EKOTIM Sarajevo podnijela tužbu Kantonalnom sudu Sarajevo protiv FMOiT-a radi poništenja pravosnažnog rješenja o okolišnoj dozvoli. JP EPBiH, kao zainteresirano lice, dostavila je svoje primjedbe na tužbu i svoj stav po istom.

Prema novom Zakonu o zaštiti okoliša („Službene

novine FBiH“, broj: 15/21) i Uredbi kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu („Službene novine FBiH“, broj: 51/21), JP EPBiH podnijela je Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole za Projekt izgradnje Bloka 7 TE „Tuzla“ (akt broj: 01-4-12674/2021, 20. 4. 2021. godine) u zakonski definiranom roku (90 dana prije isteka prethodne dozvole) sa svom neophodnom, traženom, dokumentacijom. Dokumentacija sadrži i dio koji se odnosi na prekogranični mogući utjecaj Bloka 7 na kvalitet zraka susjednih zemalja koje su putem Konvencije o prekograničnom zagađenju izrazile svoju sumnju da će biti pod negativnim utjecajem budućeg rada Bloka 7 (R Srbija, R Hrvatska, R Crna Gora).

Prema važećem, prethodno navedenom zakonskom okviru, u roku 60 dana od dana prijema „urednog“ zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole, prošavši proceduru javnog uvida (učešće javnosti, zainteresiranih strana i jedinicu lokalne samouprave – objava na web-portalu FMOiT-a) FMOiT obnovu okolišne dozvole je trebao okončati s 18. 7. 2021. godine (da odbaci zahtjev kao „neuredan“ ili da izda obnovljenu okolišnu dozvolu).

FMOiT je, u zakonski propisanom roku, zahtjev stavio na javni uvid na web-stranicu Ministarstva.

Ovo je, ujedno, urađeno zbog zahtjeva postavljenih Konvencijom o prekograničnom zagađenju zraka. Po javnom uvidu, na sva dostavljena pitanja i primjedbe od FMOiT-a, JP EPBiH je pravovremeno odgovorila.

U prethodnom periodu JP EPBiH je upućivala urgencije FMOiT-u kojim su tražene informacije FMOiT-a o statusu zahtjeva navedenog projekta. Na upućene urgencije JP EPBiH nije dobila zvaničan odgovor.

Na niz spomenutih urgencija, FMOiT se obratio JP EPBiH s Uпитom da se dostave informacije na delegatsko pitanje iz Doma naroda Federacije BiH: “Dostaviti tačnu informaciju šta je s početkom izgradnje Bloka 7 i šta se tačno radi po istom.” - Akt broj: 05/2-19-5-811/21, dana 6. 1. 2022. godine. JP EPBiH je 17. 1. 2022. godine dostavila zatraženu informaciju – Akt broj: 01 – 7 – 1492/2022.

Nadalje, 19. 1. 2022. godine, JP EPBiH zaprimila je presudu Kantonalnog suda Sarajevo, kao zainteresirano lice, kojom se uvažava tužba EKOTIMA Sarajevo i kojom se poništava rješenje o obnovljenoj dozvoli iz 2016. godine, a predmet je vraćen FMOiT-u na ponovno odlučivanje.

JP EPBiH po predmetnoj presudi nije obaviještena

od FMOiT-a o obnovi predmetnog postupka, kao ni i podnesenom Zahtjevu za izdavanje okolišne dozvole iz 2021. godine.

JP EPBiH, pozivajući se na odredbe Zakona o upravnom postupku FBiH i Zakona o upravnim sporovima FBiH, uputila je urgenciju (Akt broj: 01-7-14176-1/22, 19. 5. 2022. godine) zahtijevajući informacije od FMOiT-a u vezi s postupanjem s navedenom presudom, odnosno zahtjevom za izdavanje okolišne dozvole Bloka 7 iz 2021. godine. Po upućenoj urgenciji JP EPBiH nije dobila potrebne informacije od FMOiT-a.

Procedura je u toku.

Projekt izgradnje fotonaponskih elektrana

Prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 15/21) i vezujućim uredbama za projekte izgradnje fotonaponskih elektrana, nije potrebno pribavljanje okolišnih dozvola na federalnom nivou. Okolišni uvjeti su definirani u narednim koracima projekata prema zakonskoj legislativi iz oblasti prostornog uređenja i građenja.

Izuzetak od prethodno navedenog je zakonski okvir Hercegovačko-neretvanskog kantona. Prema Zakonu o zaštiti okoliša HNK i vezujućim pravilnicima za realizaciju projekata izgradnje fotonaponskih elektrana, planiranih u HNK, potrebno je ishodovati okolišnu dozvolu, kao jedan od uvjeta za dobijanje urbanističke dozvole.

Za projekte planirane izgraditi na lokacijama završenih eksploatacionih radova na površinskim rudarskim kopovima prema Zakonu o rudarstvu FBiH potrebno je, osim drugih dozvola, pribaviti i okolišne dozvole za njihovo zatvaranje.

Fotonaponska elektrana „Gračanica“

Za FNE „Gračanica“, odnosno za zatvaranje dijela eksploatacionih, ranije rekultiviranih, površina na RU „Gračanica“, pribavljeno je pozitivno mišljenje sa stanovišta zaštite okoliša od FMOiT-a, tačnije, nije potrebno ishodovanje okolišne dozvole.

12. IZRADA PLANSKIH I STUDIJSKIH DOKUMENATA

U segmentu studijskih i planskih dokumenata realizirani su sljedeći projekti/studije:

Razvojni projekti

- *Elaborat opravdanosti izgradnje fotonaponskih elektrana na slobodnim površinama rudnika Koncerna EPBiH i odlagalištima šljake i pepela TE EPBiH – FNE „Gračanica“ + revizija;*
- *Elaborat opravdanosti izgradnje fotonaponskih elektrana na slobodnim površinama rudnika Koncerna EPBiH i odlagalištima šljake i pepela TE EPBiH – FNE „Kreka“ + revizija;*
- *Elaborat opravdanosti izgradnje fotonaponskih elektrana na slobodnim površinama rudnika Koncerna EPBiH i odlagalištima šljake i pepela TE EPBiH – FNE „Divkovići“ + revizija;*
- *Elaborat opravdanosti ulaganja u fotonaponsku elektranu za vlastite potrebe za Fabriku cementa Lukavac;*
- *Analiza shema taksi na emisije CO₂ s prijedlogom optimalnog održivog scenarija za EPBiH – Elabort;*
- *Analiza i projekcije potreba za ugljem u EPBiH do 2050. godine s projekcijom dinamike obustave rudnika – Elabort;*
- *Uspostava sistema upravljanja energijom u svim djelatnostima/dijelovima EPBiH u skladu s ISO EN 50001;*
- *Formiranje instituta za energetiku, klimu i okolinu – ;*
- *Elaborat opravdanosti izgradnje fotonaponskih elektrana na slobodnim površinama rudnika Koncerna EPBiH i odlagalištima šljake i pepela TE EPBiH - FNE „Kakanj Bijele Vode“ + revizija;*
- *Elaborat opravdanosti izgradnje fotonaponskih elektrana na slobodnim površinama rudnika Koncerna EPBiH i odlagalištima šljake i pepela TE EPBiH - FNE „Gornja Breza“ + revizija;*
- *Mogućnosti zasada energetskih usjeva/biomase na zemljištu rudnika Koncerna EPBiH - Prethodna elaboracija s master-planom aktivnosti;*
- *Razvojni program korištenja alternativnih goriva SRF/RDF u EPBiH: Mogućnost korištenja alternativnih goriva SRF/RDF u termoelektranama EPBiH u okvirima održivih ekonomskih i tehnoloških parametara te okolišno-regulatornih uvjeta;*
- *Izrada logističke studije o nabavci, transportu, kvalitetu i dugoročnom snabdijevanju*

SRF/RDF;

- *Plan implementacije uvođenja biogoriva/alternativnih goriva EPBiH (I. SRF/RDF, II. Otpadna drvena biomasa, III. Brzorastuća biomasa);*
- *Polazni elaborat primjene vodika u energetici.*

Kapitalni projekti

VE „Podveležje“

Završne aktivnosti na izgradnji VE „Podveležje“, funkcionalna ispitivanja, puštanje u pogon, test usaglašenosti s Mrežnim kodeksom, test krive snage.

Uspostavljen je dvogodišnji monitoring ptica i šišmiša na području VP „Podveležje“.

13. TROŠKOVI U ZAŠTITI OKOLIŠA

U JP EPBiH, za sada, ne vodi se posebna evidencija o investicionim ulaganjima i troškovima za realizaciju planova i programa iz oblasti zaštite okoliša i prirodnih resursa. Sredstva se planiraju i realiziraju u okviru investicionih ulaganja i redovnog održavanja pogona i postrojenja. Nema harmonizirane procedure prezentiranja objektivnih pokazatelja ukupnih troškova u realizirane aktivnosti, što obuhvata i naknade za korištenje prirodnih resursa. Zbog toga je teško dati sigurne i cjelovite podatke o ukupnim utrošenim sredstvima JP EPBiH, u tom kontekstu.

*Prema raspoloživim podacima za pripremu ovog dokumenta, ukupna suma iznosi **50.493.300,0 KM**.*

Taj pokazatelj je potvrda da je zaštita okoliša i s finansijskog aspekta značajan segment ukupnog poslovanja naše kompanije.

U Tabeli 3., shodno dostupnim podacima, dati su troškovi zaštite okoliša po podružnicama, na nivou Direkcije Društva i ukupni za JP EPBiH.

Tabela 3. Troškovi u zaštiti okoliša iz domena okolinskog upravljanja

Organizacija	(KM)
Podružnice	
TE „Tuzla“	Investicije + naknade i usluge= 700.525,0
TE „Kakanj“	2.029.636,0
HE na Neretvi	2.908.618,0
ED Sarajevo	428.339,0
ED Tuzla	713.793,0
ED Zenica	1.157.166,0
ED Bihać	643.246,0
ED Mostar	167.760,0
Naknada za zagađenje zraka TE „Tuzla“	1.875.558,0
Naknada prema Zakonu o usmjeravanju dijela prihoda ostvarenog radom TE	4.310.352,0
Naknada za zaštitu voda	22.847,0
Naknada za zagađenje zraka TE „Kakanj“	3.165.890,0
Naknada prema Zakonu o usmjeravanju dijela prihoda ostvarenog radom TE	3.361.150,0
Naknada za zaštitu voda	50.789,0
Doprinosi za hidroakumulaciju (HE na Neretvi)	27.269.615,0
Naknada za zaštitu voda HE na Neretvi	5.052,0
Direkcija Društva	481.927,0
Sektor za strateški razvoj	52.705,0
Kapitalne investicije	203.726,0
Vodne naknade i komunalne usluge	944.607,0
Sporazumi o regulisanju zaostalih obaveza iz člana 35. Zakona o slatkovodnom ribarstvu	50.493.300,0
UKUPNO:	50.493.300,0

**IZVJEŠTAJ O ZAŠTITI OKOLINE
ZA 2021. GODINU**

*Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo, BiH
IZDAVAČ - JP Elektroprivreda BiH d.d.-Sarajevo
PRIJEVOD/LEKTORISANJE - EC Barbados
DIZAJN - Minja Mirković-Husić*